Rater of advertising:

2 inches, 1 column,	one year	$12.00
" " " "	half year	7.00
" " " "	3 months	4.00
" " " "	1 month	2.00
2 inches, 2 columns,	one inserti ment	1.00
" " " "	one year	20.00
" " " "	half year	12.00
" " " "	3 months	7.00
" " " "	1 month	4.00
3 inches, 2 columns,	one inserti ment	2.00
" " " "	one year	30.00
" " " "	half year	18.00
" " " "	3 months	9.00
" " " "	1 month	6.00
" " " "	one inserti ment	3.00

Payments for one year advertisement, half cash, balance after 6 months.
Paymments for all advertisements less than 1 year must be paid in advance.

LIETUVA

Preke apgarsinimu:

2 collai, 1 kolumna,	per meta	$12.00
" " " "	pusia meta	7.00
" " " "	czwerty meta	4.00
" " " "	menesy	2.00
" " " "	wiena syky	1.00
2 collai, 2 kolumnos,	per meta	$20.00
" " " "	pusia meta	12.00
" " " "	czwerty meta	7.00
" " " "	menesy	4.00
" " " "	wiena syky	2.00
3 collai, 2 kolumnos,	per meta	$30.00
" " " "	pusia meta	18.00
" " " "	czwerty meta	7.00
" " " "	menesy	5.00
" " " "	wiena syky	3.00

Už metiny apgarsinima, puse pinigu turi butie užmoketa isz wirszaus, o kita puse po 6 m.nesiu.
Už wisus kitus apgarsinimus, paduotus ant trumpesnio laiko kaip ant metu, turi butie užmoketi wisi pinigai isz wirszaus.

Nr. 18 — **CHICAGO, ILL., SUBATA, 1 Gegužio (May) 1897 m.** — **Metas V.**

ENTEREDAT THE CHICAGO, ILL POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

The Lithuanian Weekly

"LIETUVA"

Published at Chicago, Ill., every Saturday.

Executes all kind of Job Printing and translating in Lithuanian, Polish and English languages.

Subscription $2.00 per year.

All communications must be addressed:

A. OLSZEWSKI,
924 33rd St., Chicago, Ill.

Nedėlinis Laikrasztis

"LIETUVA"

Iszeina kas Subata Chicago, Ill.

Kasztuoja ant metų:
AMERIKOJE..... $2.00
Į UŽMARE..... $3.00

"Lietuvos" spaustuvė spausdina wisokes Knigas, Konstitucijas ir wisokius kitus drukus lietuwiszkai, lenkiszkai ir angliszkai. Darba atlieka graži ai, greitai ir pigiai.

Užsiraszant "Lietuvą" ir prisiuncziant pinigus už ją, kaip ir su wisais kitais reikalais, wisada reik uždeti szitoki adresą:

A. OLSZEWSKIS,
924 33rd St., Chicago, Ill.

Politiszkos žinios.

—o—

Turkija ir Grekija.

Pereitame "Lietuvos" numeryje mes jau praneszėme apie užgimusią karę terp Grekijos ir Turkijos ir kad turkai įsiweržė per Grekijos rubežių. Grekonys rods smarkiai gynė rubežių, bet ant galo skaitlingesnės turkų kariaunos likosi nustumti toliaus. Jeigu jie ne galėjo apginti kalnuoto rubežiaus, tai dar sunkiaus stoti į didelį muszį ant Grekijos lygumų. Tą suprato ir grekiszkos kariaunos wirszinįkas ir todėl jis ne laukė turkų užpuolimo ant miesto Larrisos, bet isz czia be muszio pasitraukė toliaus į pietus. Turkai užėmė Larissą ir rado czia daug grekonių paliktos amunicijos ir kanuolių, kurias wienok grekonys pasitraukdami užkalė. Grekonys apie Farsalę sutraukė 40000 sawo kariaunos nuo kur bėga terpkalnėms keliai toliaus į Graką. Czia tai turės atsilikti didelis muszis terp kariaujanczių pajiegų. Jeigu grekonėms ir czia nepasisektu palaikyti sawo stowyklas ir gerai turkams atsiremti, tai jie pasitrauks dar giliaus į sawo krasztą ir bandys wėl stoti į muszį garsioje senowės grekonių istorijoj wietoj, Termopilių terpkalnėse, kur kitą kart 300 grekonių sulaikė 300,000 įsiweržusių į Grekiją persų. Į pagelbą grekonėms traukia ir liuosnoriai isz kitų krasztų, atėjo czia su liuosnoriais sunus pagarsėjusio sawo laike Italijoj, jenerolo Garibaldi, bet wisgi ta pagelba tiek sweria, kiek wandens laszas nupuolęs ant jurių pawirszias. Pajiegos turkų wisgi didesnės, todėl, jeigu neužkils maisztai kitose Turkijos prowincijose, jeigu ne pabandys, isz dabartinės karės, pasinaudoti mažos Balkanų pussalio wieszpatystės, Grekija liks sumuszta. Wiena dalis grekiszkos kariaunos, wedama pulkaunįko Manos, dar yra Turkijoj; isz Tessalijos traukia jį ant Janinos, Albanijoj; ji tai, kaip sako, sukėlė maisztus Albanijoj, prie ko prisidėjo ir tuli regimentai turkiszkos kariaunos, susidedanti daugumoj isz albanieczių, kurie su ginklais perėjo į grekonių pusę. Czia tai turkų padėjimas sunkus. Jeigu Manosui pasiseks turkus Albanijoj suwaldyti, tai tas galėtu sziek tiek atsilieptі ir ant stowio dalykų Grekijoj. Nežiurint ant dabartinių nepasisekimų, dwasia grekonų nepuola; jie isz wisų swieto krasztų traukia dabar į sawo tėwynę kaipo liuosnoriai; beweik kiekwienas iszplaukiantis isz Amerikos portų laiwas weža czia gywenanczius grekonis, kurie noriai traukia ant apgynimo pawojuje atsiradusios sawo tėwynės. Ant jurių grekonėms gerai sekasi: turkiszka laiwynė neiszdrysta priesz grekiszką kur nors iszplaukti, grekiszka laiwynė subombardawo miestą Prewezą, dabar gi renkasi prie Salonikų, isz kur kraustosi laukan europeiszki konsuliai; grekonys rengiasi pradėti bombarduoti ir tą miestą. Tokiu budu turkai gal sumuszti grekonis ant žemės, bet užtatai jų bus wirszus ant jurių. Europos wieszpatystės jau dabar stengiasi karę terpGrekijos ir Turkijos stabdyti, kalbina abi puses paliauti muszių ir bando taikyti. Tuom tarpu wienok nė wiena isz tų pusių dar ne nori isz tos tarpinįkystės pasinaudoti. Griebsis tos tarpinįkystės wien tąsyk, kada pamatys ėsanti pergalta. Ar Turkija sumusz Grekiją, ar ne, wisgi nieko ne pelnys, kadangi jai neduos kitos wieszpatystės užimti kokį nors Grekijos krasztą. Turkija jau sawo amžį iszbuwo Europoj, ji tur czia isznykti teip, kaip seniaus isznyko neprigulmingos Lenkija, kuri sawistowiai rėdytiesi ne mokėjo; per sumuszimą Grekijos Turkija gal wien sawo gywastį kiek nutęsti, bet jai platintiesi ir drutintiesi jau ne duos kitos Europos tautos.

Maskolija ir widurinės Europos wieszpatystės.

Wokietijos ciecorius atsilankė Austrijoj, su kurios ciecoriumi ir su užrubežinių dalykų ministeriu, Goluchowskiu, apkalbėjo wisokius abiejų wieszpatyszczių reikalus ir sutarė, kaip Wokietijai ir Austrijai pridera elgtiesi kiekwiename atsitikime. Iszważiawus Wokietijos waldonui, Austrijos ciecorius ir jos užrubežinių dalykų ministeris iszkeliawo į Maskoliją ant panaszių tarybų. Austrija ir Maskolija daugiausiai turi reikalų Turkijoj, taigi už tuos reikalus gali greicziausiai nžgimti karė terp tiedwiejų wieszpatyszczių, į kurią turėtų but įtrauktos ir kitos didėsės Europos kietžemio wieszpatystės: už Austriją stotų Wokietija, už Maskoliją gi Prancuzija ir tokiu budu galėtų užsidegti gaisras wisoj Europoj. Ant nedaleidimo užsidegti tam gaisrui ir keliauja dabar Austrijos waldonas ir užrubežinių dalykų ministeris pas sziaurės despotą. Kad nepasiseks susitarti kas link pasidalinimo sultano waldybų, to galima tikėtis, kadangi Maskolija wisgi per daug reikalaus, o ant tokio jos susidrutinimo ne gal sutikti nė Austrija, nė Wokietija. Maskolija paėmusi nuo Turkijos tą, ko ji geidauja, teip susidrutintų, kad ir susijungusios paskui į wieną Europos tautos neįstengtų jos pergalėti ir tokiu budu Maskolija galėtų suterszti wisą Europos kulturą. Galima wienok tuom tarpu susitarti newilkti ant toliaus Turkijos dalinimą. Ant tokio nuwilkimo tuom tarpu gal ir Maskolija sutikti, kadangi ji, ne galėdama wisame Prancuzijos paramos laukti, ne gal priesz wisos Europos galybę stoti. Wėliaus rengiasi į Maskoliją atsilankyti Prancuzijos prezidentas ir Wokietijos ciecorius.

Prancuzija ir Wokietija.

Wokietija wisaip stengiasi susitaikyti su Prancuzija. Gal tą ir galėtų padaryti, jeigu po karei 1871 m. Wokietija ne batų, pergalėjusi prancuzus, paėmusi dwieją nuo Prancuzijos prowincijų: Alzatijos ir Lotaringijos. Kaip dabar yra, Prancuzija wisgi lauks wien atsakanczios progos ant pradėjimo wėl karės, idant sugrąžinti atgal wokieczių paweržtas sawo prowincijas. Kur galima, kituose swieto krasztuose Wokietija remia Prancuzijos reikalus, tuose krasztuose rods ir Prancuzija kaip kada tokiu jau parėmimu Wokietijai atlygina, bet wisgi laukia wien tinkanczios progos ant pasikėsinimo sugrąžinti paweržtas sawo prowincijas. Tą žino teip wiena, kaip ir kita ir todėl abi lenkcziui ginkluojasi, daugina sawo kariszkas pajiegas teip ant žemės kaip ir ant jurių, bet kad Prancuzija kur kas turtingesnė ir laiwynė jos ir seniaus buwo drutesnė už wokiszkają, todėl Wekietijai tame nepasiseka Prancuzijos pralenkti.

Dabar Wokietijos ciecorius wėl iszsiuntė ka clcerį Hohenlohe į Prancuziją ant tarybų. Wokietija žada remti Prancuziją jos reikaluose Turkijoj ir jeigu ta pasikėsytu iszwyti anglijonis iz Egipto, o užtai praszo prancuzų ir Maskolijos paramos, jeigu atseitu labiaus susipykti su Anglija už Pietinę Afriką. Kokį gawo nuo prancuzų atsakymą kanclerius Hohenlohe, dabar nežinia, bet tas neužilgio turės pasirodyti: jeigu Prancuzija pažadėjo remti Wokietiją, tai ta tuojaus drąsiai pakels balsą priesz anglijonis, jeigu jie pasikėsintu užpulti ant Transvaaliaus ir Orange republikų. Anglija dabar turi surinkusi daug kariszkų laiwų Pietinėj Afrikoj ir laukia tik progos ant pradėjimo karės su toms republikoms, bet jeigu tik suwuos, kad jas, apart Wokietijos, parems Prancuzija ir Maskolija, tąsyk nesiskubys į karę, bet sumažys sawo pretensijas.

Italija.

Isz Rymo raszo, apie užpuolimą kokio ten Arciaviato ant Italijos karaliaus, Humberto. Karalius, su jenerolu Ponzio Vaglia, iszważiawo isz sawo rumo ir norėjo prisigriebti arklių lenktynių wietos. Už wartų San Giovani szoko prie karietos koksai wyriszkis su peiliu rankoje ir norėjo durti karaliui į krutinę, bet tas pasisuko į szalį ir peilis, wieton į krutinę, perdurė wien sėdynės paduszką. Užpuoliką suėmė ir karalius nuważiawo toliaus. Atkakus ant lenktynių pliaciaus, praplito žinia apie tą pasikėsinimą ant waldono gywasties; žmonės su džiaugsmu sweikino neužgautą karalių. Arciviato sako, kad jis užpuolė ant Humberto wien isz bado, norėdamas patekti į kalinį, kur jį maitytų. Policija suėmė paskui dar du Arciviatos draugu. Ant rytojaus karalius ir karalienė buwo bažnyczioj, kur atsibuwo miszios ant padėkawonės Diewui už isz gelbėjimą nuo nelaimės. Užpuoliką pawedė ant isztirimo jo pro to daktarams, kurie rado jį beprocziu.

Iszpanija ir jos waldybos.

Sawo tasynėse su pasikėlusioms waldyboms, Iszpanija wisgi netoli nužengė. Ant Kubos susirėmimai berods reczians atsitinka, bet tai todėl, kad ten užstojo dabar lytų laikas. Nenustojanti lytus teip pagadino wisus kelius, kad kariauna su kanuolėms ne gal isz wietos į wietą pereiti; taigi noroms ne noroms priwersta ilsėtiesi. Ilgas užsitraukimas maiszto skaudžiaus atsiliepia ant iszpanijonų negu ant kubieczių, kadangi užlaikymas kariaunos daug kasztuoja, o czia Iszpanijos iždas jau beweik su wisu iszsitusztino. Nežiurint ant lytų, geriaus prie salos oro pripratę kubieczіai moka ir isz neprilankaus iszpanijonėms oro pasinaudoti. Jų wadas, Roloff, užėmė portą Banes, prowincijoj Santiago de Cuba ir užėmęs sudrutino jį apkasais nuo jurių. Tasai portas, patekęs į kubieczių rankas, palengwina jiems parsigabenimą ginklų ir wisokių karėj reikalingų įnagių; per tą portą gal ateiti ir isz kitų krasztų liuosnoriai. Todėl iszpanijonys nori isz jo Rołoffo pajiegas iszwyti, rengia užpuolimą nuo žemės ir nuo jurių.

Pasirodė, kad iszpanijonys per anksti pasigyrė, buk jie apwaldę maisztus ant Filipinų salų. Maisztas czia kaip laikėsi pirma, teip laikosi ir dabar; prieszingai, atszaukimas iszpaniszkos kariaunos wirszinįko, jenerolo Palavieja, tik padrąsino maisztinįkus. 25,000 maisztinįkų susirinko Posto kalnuose ir ginasi, iszpaniszka kariauna ne gal į tuos kalnus įsigriebti, taigi turbut czia maisztinįkų pajiegos didesnės už iszpaniszkas.

Isz Lietuwos.

Musų ir kitų apszwiestunai.

Apsigywenę mieste Baku, ant Kaukazo, mahometonys neseniai atsiszaukė į maskoliszkas waldžias su praszymu daleisti jiems uždėti "knįgų iszleidimo draugystę", ant paweikslo ėsanczios jau nuo seniai tokios gruzinų draugystės. Draugystė iszleidinėtų knįgas totorių kalboj. Neseniai trys mahometonys to paties miesto atsiszaukė į gubernatorių praszydami daleisti jiems parengti czia wieszą biblioteką ir prie jos skaitinyczią, kur norinti skaityti gautu knįgas dykai. 10 jaunų totorų sutwėrė ir totoriszką teatraliszką truppą ir rengia jau teatrą ant naudos busenczios bibliotekos. Teip stengiasi pakelti sawo tautą Kaukazo totorių apszwietunyja, o kaip tą darbą atlieka musiszkiai Lietuwoj? Daktarai gydo ligonius, žinoma už pinįgus, sudžios sudyja nusikaltėlius, adwokatai stengiasi juos apginti, teiposgi už pinįgus, atliekamą gi laiką praleidžia ant winto. Tuos paczius darbus ir už tą patį užmokesnį atlinktu musų žmonėms net ir žydai; taigi lietuwiszka wisuomenė ne gal wien tuom pasiganėdinti, bet turi tiesą paklausti, kur Lietuwos apszwiėtunų darbai, kur jų aukos ant tewynės labo? Baigusių augszcziausius mokslus lietuwių, ne skaitant jau kitų, bus turbut apie 1000. Taigi kur to tukstanczio darbai? Ant atlikimo to wiso, ką iki sziol padarė, užtenka 3—4 darbinįkų, taigi kur darbai likusių 996? Turbut Lietuwa jau ir pradeda pažinti sawo apszwietunus. Iszwytiejie isz Mintaujos gimnazijos juk isz syk atsiszaukė į Ameriką, turbut netikėdami, idant juos galėtu kuom nors suszelpti Lietuwos apszwietunai, nors tai jų buwo priderystė, jų turtai didesni negu amerikieczių. Argi amžinai Lietuwa turės tokius tik wadowus, ar jai nieks nesutei'xs geresnių, labiaus ją mylinczių, kurie noriai prisidės darbais ir aukomis prie jos labo ir reikalų? Neužtenka teisintiesi, kad mums waldžios wiską draudžia! Draudžia isztikro, bet labiaus todėl, kad apie praszalinimą uždraudimų nėra kam rupintiesi, neapszwiesti žmonės nė nežino, kaip tą daryti.

Numirė Kražių budelis.

Wilniaus laikrasztis, "Wilensky Wiestnik", pranesza, kad 31 d. Kowo (12 Balandžio) pasimirė Lietuwos budelis, Wilniaus jenerał gubernatorius Orżewsky-Ciecorius Mikalojus tuojaus atsiuntė pasilikusiai naszlei telegramą, labai gaislestaudamas, kad mirtis pagriebė tokį naudingą jo tarną, koksai buwo Orżewsky. Budelis mat budelio ir gailisi. Palaidojimas kuno atsibuwo 14 d. Balandžio. Neiszgelbėjo nuo mirties mat nė 100 rubl, paaukautų į Asztrių wartų koplyczią, nė maldos, prie kokių wertė waldžios mokslainių mokintinius.

Palengwinimas darbinįkams Maskólijoj.

Daugelis Lietuwos darbinįkų, wasaros laike, traukia ant darbų į Prusus, bet kad užrubežinis paszpartas darbinįkui sunkiai gaunamas ir apart wisokių kyszių urėdnįkams, kasztuoja 10 rubl., Suwalkų gi gubernijoj 15 rubl. ant pusės metų, todėl musų darbinįkai eidawo į Prusus slapta. Prusų darbdawiai, žinodami apie tokį padėjimą atėjusių darbinįkų, noriai jiems duodawo darbą, bet paskui wisaip skriausdawo, o nuskriausti, kaipo slapukai, noturėdawo kur skųstiesi. Maskoliszkas laikrasztis "Mirowyje Otgoloski" dabar pranesza, kad Peterburge likosi užgirta dawinėti wisai be jokio užmokesnio užrubežinius paszpartus norintiems eiti į Prusus ant darbų lietuwiszkiems ir lenkiszkiems darbinįkams.

Apmainyti wakai.

Mozyriaus pawietyj, Minsko gub., gyweno žydas karcziamnįkas, kurisai norėjo turėti sunų, bet pati gimdė jam wien wis dukteris. Wyras pagazdino moterį persiskyrimu, jeigu ji dar kartą pagimdytu dukterį. Kada atėjo laikas gimdymo, moteriszkė pagimdė 5tą dakterį. Taigi nusiuntė pas wieną beturtį krikszczionį turintį daug waikų, bet kurio pati ką tik pagimdė sunų, užmanyti už pinįgus apsimainyti waikais. Žmogus ant to sutiko ir žydelkos duktė pateko krikszczionui, jo sunus žydelkai; pats karczemnįkas nesuprato ir už pagimdymą sunaus net apdowanojo sawo moterį. Tuom tarpu krikszczionio wisi waikai iszmirė, iszėmus wien žydelkos dukterį, tėwai patikėjo, kad tai Diewo bausmė, už atidawimą sawo waiko žydams. Todėl pareikalawo nuo žydų sugrąžinimo waiko, kurisai dabar turi jau 15 metų; tie wienok nesutiko, todėl ukinįkas kreipėsi į sudą. Žingeidus bus czia sudo nusprendimas.

Nuskriaudė senelį.

Mieste Dinaburge, Witebsko gub., gyweno 80 m. senelis namų sawinįkas. Neseniai wienas isz jo žentų pakwietė jį ateiti pas rejentą ir pasiraszyti po kokiu ten dokumentu: senelis, nemokėdamas skaityti, pasiraszė. Praėjus mėnesiui, senelį iszwijo isz jo namų ir paczius namus iszardė. Namus tuos newa pirko nuo jo koksai Stefanowicz, jam tarpinįkawo žentas ir duktė, todėl tai tėwas nieko pikto ne galėjo tikėti. Kas pinįgus paėmė? Ne senelis namų sawinįkas, kurį paskui ir iszwijo isz namų naujas jų sawinįkas. Policija, radusi ant ulyczios nuwargusį, iszalkusi, patalpino jį į prieglaudos namus, waikai gi, pasidalinę pinįgais, ramiai sau gywena.

Lietuwos moterys augsztesnėse mokslainėse.

Užstojus ant osto dabar wieszpataujancziam Maskolijoj ciecoriui Mikalojuj II, Peterburge likosi parengti augszcziausių mokslų akademiszki kursai moterims. Dabar tą, teip sakant, moteriszką akademiją lanko isz wiso 837 moterys, terp tų 3 naszlės ir 23 apsiwėdusios. Pereitą metą mokslainę tą lankė 21 moteris isz Lietuwos. Kiek wienok tame skaitliuje yra tikrų lietuwaiczių, ir ar yra ten jų, rando praneszimas nepaduoda.

Patžudžių porelė.

Rygoj, wiename kambaryj hotelio ant Akmeninės ulyczios, atkakęs czia jaunas wyriszkis ir moteris bandė nusiszauti. Kada juos užtiko hotelio tarnai, abudu turėjo sunkius sužeidimas į krutinę. Wyriszkis tą paczią dieną pasimirė, moteris gi dar gywa ir gydytojai pasitiki ją nuo myrio iszgelbėti. Pasirodė, kad patžudžiai nuo seniai pasipažinojo ir wienas kitą mylėjo, tik wyriszkis buwo apsiwedęs, moteris gi teiposgi turėjo wyrą.

Septini kareiwiai prigėrė.

Prusų Lietuwoj, ant ažero Drewencos, netoli Osterode, 7 kareiwiai mieste stowinczio pėksztinįkų regimento iszplaukė ant waltelės ant ažero. Esant walcziai ant ažero widurio, užkilo smarki wėtra; kareiwiai žėglius nespėjo nutraukti; smarkus wėjas, wienu pustelėjimu į isztemptą žėglį, parwertė waltį, kareiwiai iszpuolė į wandenį ir wisi czia rado galą, wisi prigėrė.

Jawų prekės.

Prekės lietuwiszkų jawų wėl nupuolė. Už rugius Liepojuj moka dabar po 54½ kap. už pudą; už kwieczius po 83—84 kap. Awižos po 58 kap.—60 kap., geresnės po 60—65 kap.; geriausios po 68—74 kap.; su wikiais ant 2—3 kap. pigiaus. Miežiai 53—54 kap. Žirniai 60—61 kap. Linų sėmenas po 98—100 kap. Kwietinės klynės 41—42 kap.; stambesnės 46—52 kap.; stambiausios po 53—55 kap. Kanapių sėmens 1 rub. 5 kap. už pudą.

Wilniuje prekės buwo geresnės; czia mokėjo: už rugius po 60—62 kap. už pudą; už awižas 70—73 kap.; už grikus 73—75 kap. Pudas swiesto kasztawo 10 rubl.—10 rubl. 25 kap. Szieno pudas 30—35 kap.; sziaudų 20—23 kap.

Paskendo laiwas.

Isz Klaipėdos iszplaukė szwiežiai czia padirbtas garlaiwys "Paul." Užkilusi ant jurių smarki wėtra metė laiwą ant uolų ir sudaužė. Kapitonas jo, Strauss, ir bednorius, lietuwys Jonelat, prigėrė. Kiti jurinįkai iszsigelbėjo, jie priplaukė prie kranto.

Lietuwiai Anglijoj.

"Vienybė" pranesza, kad Anglijoj, tuluose jos krasztuose, yra diktai lietuwių; yra czia jau net keturios grynai lietuwiszkos parapijos, dwiejose yra jau lietuwiai kunįgai ir dabar Glasgovo lietuwiszki parapijonai laukia atważiuojant lietuwiszko kunigo.

Prigawėjas.

Wilniuje, pagarsėjęs wisokiais iszradimais, žydas Lifszitz apgarsino, buk jis iszrado budą, kaip isz wilnų galima szilkus padirbti ir parodė prabas, kurios isz tikro pasirodė szilkais. Tuojaus miesto didžturcziai sutwėrė kompaniją, dawė iszradėjui 50 000 rublių ant pargabenimo reikalingų maszinų ir rengėsi Wilniuje pastatyti dirbtuwę. Iszradėjas su pinįgais iszdumė, o jo namuose, wieton maszinų, rado tik daugybę stiklinių po iszgertai degtinei.

Isz Naumiesczio, Suwalkų gub.

Naumiestyj pasikorė jaunas pawieczio urėdnįkas, pusiau sulenkėjas maskolius, Ganenko. Mat už liosus nuo žmonių per daug paėmė, o nieko ne padarė. Sako, buk czia rengiasi atkakti komisija ant tirinėjimo wisokių nusidėjimų pawieczio ponų. Ponai czia neturi laimės, kadangi turbut isz czia tarnaujanczių daugiausiai po sudu pateko.—Isz Naumieszczio iszsikraustė žydas adwokatas, Gordon, kurisai užėmė wietą pasimirusio Starapelėj Zablockio, Isz pasitraukimo isz Naumieszczio žydo Gordono pasinaudojo lietuwys, Strimawyczius, kuris užėmė czia žydo wietą.

Suėmė 7 wagilius.

Kaune rods niekada ne truko wagilių, bet dabar priwiso czia jų dar daugiaus. Policija gawo nuo naujo gubernatoriaus įsakymą apsaugoti žmonis nuo wagilių; ji suėmė daug nužiurėtų netik Kaune, bet ir Aleksotę. Wagystos wienok wisgi nesimažino. Ant galo atkreipė sawo atydą ant namų Helmano, ant Totorių ulyczios. Czia buwo pasamdytas gywenimas kokio ten Milaszewyczius. Langinyczios tų namų nuo apywakario budawo jau uždarytos per naktį iki 10 wal. ryto. 1 d. Balandžio tuli persirėdę policijantai isz tolo pradėjo tėmyti namus. Isz jų iszėjo keli wyriszkiai ir iszsiskyrstė į pulkelius. Policijantai suprato, kas tai do žmogystos; suėmė 6 wyriszkius ir wieną moterį. Moteris labiausiai gynėsi: kada ją policijos wirszinįkas sugriebė už apikaklės, ji iszsitraukė stiklinę isz kiszeniaus ir pradėjo su ja laikantį daužyti tai per galwą tai per rankas; stiklinė susidaužė ir su szukėmis ji sunkiai sužeidė policijos wirszinįką: perpjaustė jam gyslas.

Mes ir kiti.

Kad maskoliai darbinįkai yra tamsus, neapszwiesti, tą jie pats supranta; kaslink gi wienybės ir supratimo sawo luomos reikalų, jie toli jau musiszkius pralenkė. Antai Siberijoj jau keletą metą maskoliszkų darbinįkų draugystė nuo rando samdo geležies liejinyczią ir po darbinįkų užžiura dirbtuwė puikiai laikosi. Dirbanczių ezia darbinįkų yra isz wiso 614 ir jie wisi yra sanariais minėtos draugystės. Daugumas darbinįkų ne moka raszyti nė skaityti, bet iki sziol ne atsitiko czia nieko tokio, kas rodytu, kad iszmintingesniejie stengtusi tamsesnius nuskriausti arba sau dirbtuwės pelną pasisawinti. Terp tų darbinįkų žydi kuo geriausia sutartis ir wienybė, todėl ir triusas atgabena kuo geriausius waisius. Amerikoj teiposgi ant darbo lauko mus net negrai pralenkė. Antai Virginijoj yra jau keletas kompanijų, kurių sanariai wien negrai; turi jos parengusios keletą dirbtuwių, o net ir wieną anglių kastynę. Dirbtuwėse ir kastynėj darbinįkai teiposgi wisi negrai. Jeigu musų broliai mažiaus pinįgų praleistu saliunuose, jeigu terp mus butu daugiaus sutikimo ir teisingumo, mes ir galėtume panaszias kooperatywiszkas kompanijas sutwerti ir ne reiktu mums tokio wargo kęsti. Daugumas juk musų wargų paeina nuo nesupratimo, nuo ne sutaikaus budo.

Praszalinimas serwitutų.

Maskoliszka widurių ministerija dirba dabar naujas tiesas kaslink praszalinimo Lenkijoj serwitutų. Naujas projektas tiesų dar szį rudenį bus paduotas ant užtwirtinimo Wieszpatystės rodos. Suwalkų gubernijoj yra dar daug dwarų, kurių giriose ukinįkai turi tiesą ganyti ir ant sawo reikalų medžius kirsti. Už nužudymą tų tiesų ukinįkams dwarai, žinoma, turės atlyginti, bet koksai bus, pagal naujas tiesas, tasai atlyginimas, dabar negalima žinoti.

Wagilių užmusztas.

Netoli Szilokarcziamos, Prusų Lietuwoj, karkluose ant upės kranto, rado baisiai sudraskytą kuną wežėjo Strupio, kurisai pereito meto, Lapkrityj, buwo prapuolęs. Kunas buwo į ledą įszalęs. Mena, kad jį wagiliai turėjo užmuszti, kadangi iszeidamas isz namų Strupis turėjo diktai pinįgų kiszeniuje; prie negywėlio gi rado wien tuszczią masznelę.

Isz Amerikos.

niego grumulys.

Red Cliff, Col. Didelis sniego grumulys nusirito nuo kalno Girard į Eagle River urwą. Besirisdams nuo kalno, pagriebė jis ir keletą žmonių. Isz pagriebtų atkasė paskui 5 jau ne gywus; keturi gi buwo labai sunkiai sumankyti.

Nusibankrutinimai.

Pereitą sanwaitę Suwienytose Wieszpatystėse buwo 218 nusibankrutinimų; Kanadoj gi 21, taigi isz wiso 239; pereitą metą tą paczią sanwaitę buwo jų Suwienytose Wieszpatystėse 238, Kanadoj gi 44. Dano agentura pranesza, kad tuom tarpu pasigerino truputį geležies dirbtuwėse; kitose darbo dalyse wiskas po senowei.

Pabego wyras.

Buffałoj, Line Pierown, po dwiejų metų laukimo, ant galo apsiwedė su sawo numylėtiniu, Tomaszku. Ne ilgai wienok džiaugėsi sawo wyru. Tomaszek gawęs pirmą po weselijai sawo uždarbį, paliko paczią ir iszdumė nežinia kur. Apleista jaunamartė kreipėsi į sudą, bet ir sudas nieko negelbėjo, kadangi nežinia kur pabėgėlio jieszkoti.

Paszwentinimas Granto paminklo.

27 d. Balandžio, New Yorke atsibuwo su didelėms iszkilmėms atidengimas paminklo jenerolo Granto, buwusio per kelias kadencijas prezidentu Suwienytų Wieszpatyszczių Sziaurinės Amerikos. Tose iszkilmėse ėmė dalywumą ir tulos Europos wieszpatystės, kurios atsiuntė ant tų iszkilmių sawo laiwynę; Prancuzija atsiuntė net du laiwu.

Grekonys susimusze su turkais.

Nesikentimas terp grekonių ir turkų apsireiszkia ne tik ant karės lauko, bet ir sziczia, Amerikoj. Mieste Omaha, Nebr., užgimė smarkus muszis terp apsigywenusių czia grekonių ir turkų; muszyje ėmė dalywumą ne tik wyriszkiai bet moterys ir waikai. Kaip tik atėjo žinios apie prasidėjimą karės terp Grekijos ir Turkijos, panaszi karė, tik žino ma mažesnė, užkilo ir Omahoj. Kada ant stabdymo musztynių subėgo policija, jau diktai grekonių ir turkų, sunkiai su peiliais sužeistų, gulėjo ant ulyczios; ant siauresnių gi ulyczių traukėsi ir toliaus kruwinas muszis. Sunkiai sužeistų yra 5; policija suaresztawo 7.

Žingeidus radinys.

Anglekasiai Lehigh kastynių, netoli Webster City, Ia., bekasdami, gilumoj 130 pėdų, užtiko akmenį, ant kurio buwo iszkirstas žmogaus paweikslas. Wietą tą tik dabar nukasė, todėl kaip tas akmuo teip giliai po žemė atsirado? Turbut, labai seniai, wieta ta buwo iszkilusi, bet paskui ją užnešė pieskomis; tokiu budu ir ansai akmuo su iszkaltu žmogaus paweikslu nuo labai senų laikų paeina, jeigu jis teip giliai žemėj atsirasti galėjo.

Žmogžude.

Williamstowne, 14 mylių nuo Lansing, Mich. 32 metų Albertina Hovey užmuszė sawo wuoszwę. Su peiliu beweik suwisu nupjowė jai galwą, paskui kuną apliejo su kerosinu ir uždegė. Užmuszta wuoszwė buwo 80 metų senutė. Žmogžudė likosi suimta.

Wel 5 centai

Raszėme mes, kad szteto legislatura Indianaj užgyrė priwersti stritkarių kompaniją pasiganėdinti 3c. už važiojimą pasažierių mieste Indianopolis. Kompanija, pabugusi, rods liepė konduktoriams pasiganėdinti 3 c., bet atsiszaukė į sudą; sudas pripažino tiesą kompanijai, todėl tai Indianopolise važinėjimas sztritkariais wėl kasztuoja 5 c.

Sukaktuwes archiwyskupo Ryano.

Philadelphia iszkilmingai apwaikszcziojo 25m. sukaktuwes archiwyskupo Ryano, ant ko susirinko daug bažnyczios perdėtinių, o terp tų: kardinolas Gibons ir popiežiaus delegatas Martinelli. Po diewmaldystai katedroj iszėjo procesija ant ulyczios ir traukė pro archiwyskupo namus. Prie to wienok atsitiko nelaimė: netoli tribunos expliodawo feierwerkai ir skaudžiai nuplikino 10 žmonių, terp kurių yra ir pawojingai apdegę.

Nelaimės ant geležinkeliu.

Eldora, Ia. Netoli nuo czia, ties Steamboat Rach, iszszoko isz rėlių taworinis geležinkelio trukis ir paskui užwirto. Konduktorius, peczkurys ir wagonų stabdytojas likosi sunkiai sumankyti. Keli slapta važiuojanti walkiozai, turbut, likosi užmuszti. Dwidešzimts wagonų likosi sudaužytų ir dabar likucziai susidaužusių wagonų užklojo kelią teip, kad trukiai ne gal bėgioti.

St. Paul. Susimuszė czia du karai elektriszko geležinkelio, prie ko 5 pasažieriai likosi sunkiai sužeisti.

Pittsburge, per Welykas, sztritkariai suważinėjo keletą žmonių; 5 isz jų užmuszė ant wietos.

Portland, Ore. Sztritkario wagonas iszoko isz rėlių ant kertes Morrison ir 8 ul. ir nupuolė į wandenį. Keturi pasažieriai prigėrė, 15 gi yra apkultų.

Gaisrai.

Newport, Mass. 27 d. Balandžio užgimė gaisras porte, kursai padarė blėdies ant 3 milyjonų doliarų. Trys laiwų prieplaukos, trys garlaiwiai ir du žegliniai laiwai sudegė. Sprendžia, kad prie to ne apsiėjo ir be žmogiszkų aukų, bet sudegusių kunų iki sziol nesurado.

Peoria, Ill. 26 d. Balandžio užsidegė czia jawų krautuwė Iowa. Wisa krautuwės trioba, 100 000 buszelių grudų wertes $50000 ir 30 geležinkelio wagonų suwisu sudegė. Kokiu budu užsikrėtė ugnis, nežinia.

Terre Haute, Ind. Sudegė su wisu popieros dirbtuwė Ellworthe, 5 mylios nuo Terre Haute. Blėdį ugnies padarytą skaito ant 75,000 dol. Dirbtuwė ta prigulėjo American Strawboard Co.

Louisville, Ky. Netoli Beaver Creeck, užsidegė namai farmerio Darbero; ugnyje pražuwo wisa szeimyna susidedanti isz motinos ir 6 waikų.

Ant geležinkelio, terp St. Louis ir New Orleans atsitiko nelaimė: trukis ant tilto iszszoko isz rėlių. Trys pasažieriai likosi užmuszti ir daug yra sužeistų.

Bledys twanu padarytos.

Washingtono statistiszkas biuras apgarsino žinias apie blėdis twanų padarytas wisokiuose Suwienytų Wieszpatyszczių krasztuose. Wisas žemės plotas twano apimtas užima 20,000 mylių. Ant tų plotų buwo 46,935 farmų, užimanczių 4,904, 466 akrų žemės, isz ko pusė buwo apdirbama; gyweno czia isz wiso 462,041 žmonių. Tos farmos, taigi triobos, padarai, maszinos, gywuliai, buwo wertos 9,174.736 dol., prie to dar reikia priskaityti pernykszczius jawus aruoduose, kuriuos wanduo isznaikino; jų buwo už 4,505,119 dol. Taigi ant tų plotų neiszpasakyti twanai atgabeno žemdarbiams blėdies ant 90,176,17? dol. Nuo dabar wandens apsemtų plotų pereitą metą surinko: 467,656 balių medwilnės, wertės 16,312,000 dol.; 12,525,645 buszelių kornų, wertės 3,995,278 dol. ir 9,033,878 swarų cukraus, wertės 271,016 dol.; kitokių produktų surinko už 21,782,180 dol.; dabar tie plotai su wisu twanų isznaikinti.

Guthrie I. T. Wandens umai pakilę ant syk užliejo Cottonwood klonį ir įsiweržė į miestą, nuneszė daug triobų. Wisa wakarinė miesto dalis wandens apsemta. Žmonės pasislėpė ant medžių arba ant užsilikusių triobų stogų. Upėj wanduo pakilo ant 30 pėdų. Prie to netikėto twano mažiausiai 50 žmonių prigėrė.

Audros.

Daugelyj Indijanas krasztų siautė baisios audros su lytumsir debesų praplyszimais. Daugelyj wietų buwo ir wėtros, kurios nustumė triobas nuo pamatų. Keli geležinkelio tiltai likosi nunesztі. Zemesnės wietos wandens užlietos ir jų gywentojai pasislėpė ant augsztumų. Upės Des Moines ir Racoon užtwino. Apie prigėrėlius iki sziol nieko ne girdėt.

Aplinkinėse Omer, Mich. 20 mylių nuo Bay City, siautė smarki wėtra, kuri daug pridirbo blėdies. 2 žmogystos likosi užmusztos.

Arkansas klonyj užkilo smarki wėtra, kuri užneszė laukus su pieskomis. Neszami wėjo pieskos debesiai buwo teip tirszti, kad žmonės ant lauko iszeiti negalėjo.

‡ Brimingham, Ala. Kastynėse Tennesse Coal Iron & Railroad Co. atsitiko smarki gazų expliozija. Isz 20 dirbusių szaftoj darbinįkų, 4 likosi užmuszti.

‡ Sheep Creek, Britiszkoj Kolumbijoj, užslinko žemė ant 6 žmonių ir juos užmuszė.

Isz darbo lauko.

¶ Washington, D. C. Tam tyczia iszrinktas komitetas darbinįkų organizacijos "Federation of Labor" atsiszaukė į prezidentą ir į kongresą; iszrodė sunkų darbinįkų padėjimą ir praszė daryti ką nors ant palengwinimo jų gywenimo. Reikalauja tas komitetas iszdawimo tiesų apie 8 darbo walandas, nes tąsyk, trumpiaus dirbant, dirbtuwės daugiaus darbinįkų reikalautų; toliaus reikalauja apsunkinimo ateiwystės, pradėjimo wisokių wieszai naudai darbų, kaip reguliacijos upių, dirbdinimo kelių, priepłaukų ir t.t. Komitetas tasai sako, kad dabar Amerikoj yra su wirszum 3 milijonai darbinįkų neturinczių darbo.

¶ Isz San Francisco, Cal. raszo, kad iszplankianti isz czia laiwai ne gal gauti tiek žmonių, kiek reikia, todėl ne kartą priwersti laukti uostoj po kelias sanwaites. Daugumas jurinįkų pasisamdė ant laiwų plankinėjanczių į Alaską, kiti ten iszkeliawo aukso jieszkoti, todėl norintiems plaukti į kitus krasztus laiwams truksta žmonių.

¶ Brazil, Ind. 10000 kalnakasių Indijanos kastynių paliowė dirbę todėl, kad likosi numažintas jų uždarbis ant 10%. Kastynių sawinįkai bijosi maisztų, todėl atsiszaukė į gubernatorių, praszydami milicijos, ant apsaugojimo kastynių sawasties.

¶ Chicagoj, nuo 1 d. Gegužio rengia sztraiką unijų darbinįkai, dirbanti prie triobų statymo. Jie reikalauja pakėlimo užmokesnio už darbą, kontraktoriai gi ant to ne sutinka. Imtu czia dalywumą 9000 darbinįkų.

¶ Mahanoy City, Pa. Darbai eina prastai; todėl tegul czia nieks ne važiuoja darbo jieszkoti. Dirba wos wieną dieną ant sanwaitės, kartais ir tą ne czielą. Atkakę swecziai su wisu darbo ne gauna, todėl didelį kenczia wargą.

Ignotas.

¶ Cleveland, Oh. Wisose prieplaukose ant Erie ažero likosi nuspręsta numažinti ant 10% užmokesnį laiwų iszkrowėjų, todėl darbinįkai Clevelande, o gal ir kitur, pasirengę yra pakelti sztraiką.

¶ Shenandoah, Pa. Wisos anglekasyklos dirba tik 2 dieni ant nedėlios ir tai tik po 3 bertainius dienos. Žmonės yra baisiai suwargę, ne tur nė kuom misti, nė kuom randą užsimokėti.

¶ Sindikatus isz amerikoniszkų ir angliszkų kapitalistų nori, New Yorke, parengti didelę kanuolių ir plieninių kariszkiems laiwams apkaustymų dirbtuwę.

¶ Youngstown, O. Sawinįkai katilų dirbtuwės suwisu uždarė dirbtuwę; nori jie tuom priwersti darbinįkus dirbti už pigesnę prekę.

¶ Pittsburgh, Pa. 400 darbinįkų Niton anglių kastynių paliowė dirbę; jie reikalauja pakėlimo užmokesnio už darbą.

¶ Marshfield, Wis. Sudegė czia triobos "Katteburg Vencer Co." Per tai 60 darbinįkų neteko darbo.

¶ Globe, Ariz. Warįo kastynes Old Dominion likosi dėl nežinomų priežaszczių suwisu uždarytos.

¶ Chicagoj siuwėjai (kriaucziai) rengia sztraiką, kuriame ims dalywumą 3000 žmonių.

ISZ Lietuwiszku dirwu AMERIKO.

—o—

Lietuwiszkos spaustuwės reikaluose.

"Kardas" 16 nr. peržiuri atsiradusį musų laikraszcziuose užmanymą įsteigti Tilžėj kooperatywiszką spaustuwę. Laikrasztis sako, kad įrengti tokią spaustuwę Tilžej nesiduos. "Jeigu Prusų lietuwiai tame dalyke terp savęs waro konkurenciją, kaipgi jie gali daleisti, kad isz Amerikos atwikę atimtų jiems duonos kasnį? Ar galėtu kas juos už tai kaltinti? Ar negeriaus tokią spaustuwę įrengti czia Amerikoj, kuri butų turtu wisų lietuwių. Dėl pargabenimo knįgų galima but laikyti agentus parubežiuose". "Kardas" toliaus sako, kad įrengimu lietuwiszkos spaustuwės turėtu užsiimti Susiwienyjimas, Tėwynės Mylėtojų ir kooperatywiszka spaustuwės draugystė ir jos susidėjusios galėtu ją palaikyti.

Jeigu įrengėjai tokios spaustuwės Tilžej rengtu ją wien norėdami panaikyti ten ėsanczios dabar lietuwiszkas spaustuwes lietuwių užlaikomos, butų tai daiktas peiktinas. Sziądien Tilžės lietuwių spaustuwės mažos, jos ne gal konkuruoti su wokieczių užlaikomoms, wokiszkos kur kas turtingesnės, geriaus ir į laiką darbą atlikti gal, todėl jiems ir patenka beweik wisi lietuwių rasztai. Pelnas už lietuwiszkas knįgas plaukia į wokieczių rankas. Mums rodosi, kad mieris užmanytojų lietuwiszkos spaustuwės turi but paweržimas lietuwiszkos spaudos nuo wokieczių, o ne konkurencija su lietuwių užlaikomoms. Rods, norinti ką nors iszleisti, turėtu kreiptiesi prie lietuwiszkų spaustuwių sawinįkų, bet kaip gi juos prie to priwersti? Bandę toj pusėj wien rugoja, ir sako, buk wokiecziai geriaus atlieka jiems pawestą darbą.

Įrengimas spaustuwės Amerikoj kasztuotu kur kas brangiaus negu Prusuose, ir darbinįkas czia teiposgi brangesnis, todėl Amerikoj parengta spaustuwė ne galės kunkuruoti su Tilžės wokieczių spaustuwėms ir lietuwiszkos kapeikos kaip plaukė pas Mauderodę arba Schoenkę, teip plauktų ir toliaus. Amerikoj iszleista knįga, dėl brangesnio darbinįko, turi but brangesnė negu iszėjusi Tilžėj; kasztuos dar persiuntimas į Europą; apart to, reikia atminti, kad Lietuwoj lietuwiszkų knįgų perkupcziai ima paprastai dwigubą prekę. Taigi iszėjusios isz Amerikoj parengtos spaustuwės knįgos Lietuwoj atseis žmonėms per brangios. Pripratinti nepratusius prie knįgos žmonis galima wien suteikiant jas labai pigiai, teip kaip tą darė ir daro latwiai, o dirbant wiską Amerikoj, to ne padarysime. Todėl, mums rodosi, kad uždėta sziczia kooperatywiszka spaustuwė ne atsakys Lietuwos reikalams.

Lietuwių su lenkais peszytynės.

"Saulė" pranesza, kad Welykų wakare, Wilkesbarre, Pa., susimuszė lietuwiai su lenkais; musztynėse ėmė dalywumą apie 300 žmonių, o tame daug moterų. Rewolweriai ir peiliai buwo darbe; daug isz abiejų pusių likosi sužeistų. Keno czia kaltė, sunku žinoti, bet greicziaus kaltos abi pusės. Nenorinti musztynes kelti nėina ten, kur jos gal atsitikti, ne lanko saliunų, bet sėdi namieje.

Žmogžudystė per krikszytynas.

"Saulė" paduoda isz West Newton Pa. Welykų nedėlioj, pas Juozą Mickewiczių susirinko ant krikszytynų diktai sweczių ir žinoma, kaip katras buwo gerai užsitraukęs. Buwo czia su sawo paczia Albertas Wiszinskas ir dar wiens lenkelis. Lenkelis, gerai užsitraukęs, pradėjo lysti prie Wiszinskienės. Jos wyras griebė rewolwerį, szowė ir užmuszė ant wietos aną lenkelį ir tą padaręs, pabėgo.

Nauja Draugystė.

Chicago, 24 Balandžio užsidėjo nauja lietuwiszka draugystė, po wardu "Mylėtojai Teisybės". Ant pirmo susirinkimo pristojo apie 30 sanarių. Ta pati draugystė turės sawo antrą susirinkimą subatoj, 1 Gegužio, 7 walandą wakare, salėje Kerulio, 739 W. 22nd st., ant kurio bus iszrinkta pilna administracija ir wisas jos mieris iszreikszias. Dėltogi užpraszome kuo daugiausiai lietuwių susirinkti.

Su guodone

Komitetas.

Lietuwiszkas teatras.

Chicagos lietuwiszka draugystė "Konįgaikszczio Gedimino", pereitos subatos wakarą, czechiszkoj halėj, ant Emma ul. atliko sawo teatrą. Parodytas buwo weikalas "Jono Waikai". Ant teatro susirinko diktai lietuwių. Wiskas atsibuwo gražiai, be jokių trukdymų.

Girtuoklystė ir jos waisiai.

Žmonės paprastai bauginasi wisokių limpanczių ligų, isz tikro wienok nė wiena liga, nė joks maras tiek aukų nepaima, kiek girtuoklystė. Užkilus marui, rodsjis gal iszsyk daugiaus žmonių numarinti, bet maras paprastai traukiasi ne ilgai, girtuoklystė gi nuolatai sawo aukas griebia ir ne tik skaitlius jų nesimažina, bet prieszingai, kas metas didinasi. Paimkime, paweikslan, Peterburgą. Per deszimts metų, nuo 1885m. iki 1894m. skaitlius alkoholikų, taigi įpuolusių į ligą nuo girtuoklystės, pasididino ant 400%; skaitlius gi miesto gywentojų per tą laiką pasididino tik ant 10%; skaitlius kriminaliszkų nusidėjimų nuo girtuoklystės pasididino dusyk; skaitlius patžudyszczių dėl tos paczios priežasties pakilo iki 14% wiso skaitliaus pažudyszczių; daugumas tų patžudyszczių papildė po įtekme teip wadinamo delirium 1888m. ant Peterburgo ulyczių policija pakėlė be žado gulinczių girtuoklių 31567; 1894m. pakėlė tokių 48200. Kas link karianuos, tai ant 1874m. isz skaitliaus 115 nusudytų kareiwių, 74 buwo nusudyti už piktus darbus, kokius jie papildė girti budami.

Teip buwo Peterburge, mažesniuose miestuose ne geriaus. Teip antai mieste Samaroj, 1896m. ant ulyczių buwo pakeltų be žado gulinczių girtuoklių ir pateko į aresztą 10000, taigi beweik 10 dalis wisų Samaros gywentojų; jeigu priimsime, kad į aresztą patenka wos pusė ant ulyczių gulinczių girtuoklių, kadangi wisus, kuriuos tik pažinsta, policija tiesiog weža namon, tai iszpuls, kad penkta gywentojų dalis gulėjo be žado ant ulyczios. Newisi wienok girtuokliai ant tiek pasigėria, kad tuojaus iszėję isz degtinės pardawinyczios gultu į grabę, tai iszpuls, kad beweik pusė Samaros gywentojų pila degtinę į gerklę.

Nekartą sziądien girdėt kalbant, kad nuožmi, mažai ciwilizuoti gaiwalai, susidurę su europiecziais, nyksta, mirszta lyg musės žiemai užstojus. Tirinėjimai wienok parodė, kad tas nykimas, iszmirimas paeina ne nuo kokių nors ypatiszkų ligų, bet nyksta jie nuolatai ir juo smarkiaus, juo arcziaus jų gywenimo wietos yra sgentai pardawinėjanti degtinę. Taigi ir tuos naikina degtinė.

Sinchronografas.

Tokį wardą turi naujausias iszradimas, padarytas profesoriaus Dortmutho kolegijos ir George O. Squire, mokytojaus artilerijos mokslainės Forte Monroe. Apie tą naują iszradimą stebuklus raszo Amerikos laikraszcziai, tik ne wisada galima tikėti praneszimams laikraszczių apie amerikoniszkus iszradimus, kadangi tie laikraszcziai atlieka tankiausiai wien reklamos darbą. Patsai wardas rodo, kad Sinchronografas yra prietaisa persiunczianti rasztą, teip ant paweikslo, kaip tą daro telegrafas. Isz tikro, tasai naujas iszradimas yra tai didelis pagerinimas telegrafo, kurį toli pryszakin pastumia. Su pagelba tos naujos prietaisos galima į wieną minutą persiųsti nors ir toliausiai telegramą isz 6000 žodžių; į teip trumpą laiką negalima but paraszyti ir persiųsti tiek žodžių telegrafų dratais, bet reikia pirma paraszyti ir jau prietaisa nusiunczia rasztą į teip umą laiką ten, kur reikia; taigi dabar iszrasta prietaisa siunczia tiesiog rankrasztį.

Apart to, su pagelba to naujo iszradimo galima siųsti wienu dratu ant syk keturis telegramus: dwi į wieną szalį ant syk ir dwi į kitą.

Matę tą naują iszradimą prie bandawonių pasakoja, kad jis ateitėj užstos pacztą: norintis iszsiųsti laiszką kur nors ne reikalaus neszti jį į paczto skrynutę, bet paraszęs galės neszti ant telegrafo, o tasai į wieną minutą nunesz jį ten, kur reikia; ant suwaikszcziojimo laiszko į Europą ne reiks dwiejų sanwaiczių, kaip dabar, bet užteks poros minutų. Czielus laikraszczių numerius isz 12 puslapių galima bus perneszti į wieną walandą isz wienos wietos į kitą. Ar wiskas teip naudingu toliaus pasirodys, kaip dabar apie tą iszradimą garsina, pamatysime wėliaus. Paprastai, kaip jau paminėjome, amerikoniszki laikraszcziai amerikonų iszradimus tiesiog rekliamuoja, taigi labiaus juos iszgiria, negu jie werti. Ar su tuom iszradimu yra kitaip, tas toliaus pasirodys.

Iszeiwystė per Wokietijos portus.

Komisija nuo wieszpatystės paskirta ant prižiurėjimo iszeiwystės į swetimus krasztus isz Wokietijos, apgarsino žinias apie iszeiwius iszkeliawusius už pereitą metą. 1895m. per Wokietijos portus iszkeliawo 121771 iszeiwių, isz kurių 105339 keliawo į Suwienytas Wieszpatystes Sziuarinės Amerikos, 7553 į Brazilyją, 2280 į Kanadą, 3024 į pietinę Afriką ir 1935 į Argentiną. Skaitlius iszeiwių keliaujanczių į swetimus krasztus per Bremą, pirmoje pusėje pereitų metų diktai pakilo, bek antroje pusėje wėl sumažėjo ir skaitlius už wisą metą buwo 1896 m. ant 1952 žmonių mažesnis negu 1895 m.; skaitlius wokieczių iszeiwių buwo isz wiso ant 2612 mažesnis negu užpereitą metą, skaitlius gi swetimų pasididino ant 660 žmonių. Į Braziliją wokieczių labai mažai iszkeliawo, taigi parodytame skaitliuje ten iszkakusių daugiausiai buwo lenkų isz Galicijos. Į pietinę Afriką, per tarpinįkystę Bremos, pereitą metą angliszkais laiwais isz Londono iszważiawo 1261 iszewys, tame skaitliuje tik 77 buwo isz Wokietijos, kiti gi buwo tai iszeiwiai isz Maskolijos, daugiausiai žydai ir lietuwiai; buwo tame žydų kiek ir isz Galicijos. Skaitlius sugražintų, taigi nepriimtų į Ameriką, pereitą metą pasididino: užpereitą metą Wokietijos laiwai turėjo pargabenti atgal 86 nepriimtų ateiwių; pereitą gi metą tokių parweže 588.

Nauojos knygos.

Lietuwystes praeite, dabartis ir ateitis. Istoriszkai socijaliszkas pieszinys D-ro Jono Szliupo. Seranton, Pa. Spaudinta spaustuweje "Kardo". Baltimore, Md. 1897 m.

Po tokiu wardu iszėjo nauja knįga lietuwiszkoj kalboj. Weikalas tas buwo spaudintas pirmiaus "Karde", dabar gi iszėjo atskiroj knįgutėj. Padalintas į 7 skyrius. Raszėjas peržiuri isz pradžių lietuwių darbus praeitėj, ir dabartėj; surinko daug žinių isz swetimų rasztų. Nėra gero, kuriame ne butų dalies pikto; teip ir czia, nežiurint ant daug swarbių ir akywų daiktų, autorius ne apsisaugojo nuo pikto: tuom yra wienpusystė. Idant apsisaugoti nuo wienpusystės, reikia iszsižadėti indiwiduoliszkų simpatijų ir antipatijų ir tik be jų galima tikrai teisingą kritiką paraszyti. Autorius sawo weikale ne galėjo sawo antipatijų užmirszti, todėl ir sumažino wertę sawo darbo. Akywa czia yra dalis apie Lietuwos moteris ir jų darbus. Kalbant apie ateitį tautų ir lietuwystės, autorius isz pats pradžių paėmė ne atsakantį prilyginimą: prilyginimas Naujos Zelandijos czia turbut ne tinka, kadangi statistika ir dabar parodo, kad maori nesidaugina; nors apszwietimas terp jų pakilo, nors jie žemdarbiais pastojo, bet wisgi jie nuolatai, bet isz palengwo nyksta. Dabar jų czia suranda wos 35000 žmonių, 30 gi metų atgal buwo dar 90,000. Tas pats yra ir ant kitų Oceanijos salų ir Australijoj: eziabuwiai nyksta. Skaitlius gywentojų ant Naujos Zelandijos rods pasididino, bet tik baltweidžių, o ne maori giminės; taigi ta turbut paskirta ant wisiszko iszmirimo, teip kaip pradžioj 70 metų szio amžiaus isznyko paskutinis isz Tasmanų giminės, kuri priesz anglijonų užėmimą salos buwo gana skaitlinga. Jeigu juodweidžiai ir geltonweidžiai apsiszwietę gal paimti ant baltweidžių wirszų arba iszkariauti lygią wietą, tai turbut australiecziai ir gywentojai Oceanijos salų to nesulauks. Kaslink ateitės lietuwių—ji priguli nuo mus paczių. Uzbaigia autorius sawo darbą szitokiu atsiszaukimu: "O, broliai lietuwiai, kadangi pradėsime dirbti isz tikrųjų, idant paskubinti atėjimą tos naujos ir laimingos gadynės"! Ne ankszcziaus kaip tada, kada mes iszmoksime wienybėj, brolystėj gywenti, kada dabartinius musų sawitarpinius koliojimus apskundimus, denuncijacijas užims guodonė wisokias turinczių nuomones. Wisokios nuomonės ne tik naudingos, bet neatbutinai reikalingos; kitaip įpultume į wienpusystės wėžes arba užmigtume.

Lietuwiszkas teatras.

Waterburyje, Conn., "Simano Daukanto Teatraliszka draugystė" rodys teatrą, KRAŽIU SKERDYNĘ", ant salės Concordia, ant Bank st., 6 dieną Gegužio, ketwergo wakare, o po teatrui bus puikus balius, muzikantai bus net isz Paryžiaus. Nauda apwersta ant bažnyczios. Žinokite ir tą, kad Simano Daukanto teatraliszka draugystė jau nuo seniai yra pagarsėjusi po wisą Connecticutą, kiekwienas trokszta pamatyt jos perstatymus. Kaip girdėt, tai pribus daugybė lietuwių isz Union City ir Nagautuck'o; katrie ne pribus, tai gailėsis, bet bus jau po laikui.

Bus teiposgi dekliamacijos ir rodomi gywi paweikslai.

Pradžia ant 8 walandos wakare. Tikietas 25c ir 35c, o waikams 15c.

Chas. Baltrukonis.

Lietuwiszkas Pikninkas

Draugystės Sz. Juozapo isz Melrose Park, Ill. bus Nedelioj, 30 Gegužio, 1897. darže Gaden, kertė Madison st. ir Desplaines ave. Harlem, Ill. Prasidės 10 walandą ryto, ir trauksis iki 8 wal. wakaro. Įženga ant pikniko tik 25c. Harlem yra tai priemiestis Chicages, apie 10 mylių į wakarus, prie pat Madison ul. Isz wisų pusių miesto galima į ten dawažiuoti sztritkariu tik už 10c. Tegul ima sztritkarius Madison ul. o dawažiuos net į wietą. Ant pikniko grajįs puiki muzika ir bus kitos gražios zabowos: deltogi szirdingai užpraszome wisus lietuwius ir lietuwaites atsilankyti.

Su guodone

Komitetas Dr-tes Sz. Juozapo.

Grand Opening.

Subatoj ir Nedelioj, 8 ir 9 Gegužio, darau balių atidarymo saliuno, po nr. 650 S. Canal str. Balius prasidės Subatoj 7 adyną wakare, o nedelioj 4 po pietų, ant kurio szirdingai užpraszome wisus lietuwius atsilankyti ir pasilinksminti pas mus, nes bus puiki muzika ir kitos gražios zabowos. Tikiėsi, kad wisi bus užganėdinti. 8—5

Su guodone Fr. Peczjulis,
650 S. Canal str.

Gromatos ant paczto.

1006	Barut Ludwig	1130	Namik Barbara
1008	Bausy J.	1136	Parlansky J.
1009	Bulnden Audel	1181	Palull Jan
1018	Barowski Stan.	1140	Paulus Theodor
1022	Brizezowski Jan	1142	Pekola Jozef
1029	Damsachka Teod.	1143	Pelikan Frank
1031	Damlewicz Auster	1145	Petritus Mari
1039	Franczoszki Michli	1147	Pukuta Jozef
1043	Galenski Scepan	1149	Rabarinski Bron.
1045	Gasket M. D.	1159	Saycol Mr.
1070	Jakowicz Vlad.	1186	Truka Janni
1071	Jonas Marie	1187	Trykiln S.
1074	Kalenda Tomas	1188	Valjolo Stane
1090	Kozous Josef	1190	Vakon Jozef
1109	Malinowski Jan	1209	Zajluryky B.
1128	Kaza Mary	1214	Zubanczas Joseph

Kiekwienas teip sako:

CASCARETS CANDY CATHARTIC yra tai stebuklingiausios gydyklos szio amžiaus iszradimose, turi gardu smoka, gydo lagadnei ir tikrai inkstus, kepenis, pilwą ir ozystyja wisą sistemą, praszalina perszalimą, gydo galwos skaudėjimą, drugy ir užkietėjimą widuriu.

Pirk dėžiukę C. C. C. sziądien, 10, 25, 50 centu. Randasi wisose aptiekose ir iszgydymą gwarantuoja.

Liëtuwos szwiesuoliams.

Ko twirtinot mums nuolat: mokslas reikalingas,
Mokslas jus sunkiam wargui waistas stebuklingas?
Ko žodžiais gražiausiais mus gundët kas sykis:
Tamsuoli, eik prie knygos, tamsuoli, mokįkis?
Ko siulëtës jus patys parodyt mums kelią,
Kuris naktį praszalins, duos giedrą dienelę?
Nusidirbę, nuilsę, ir da prakaituoti,
Skubinome įgyti, ką žadëjot duoti.
Ir, isztiesę prie jusų mus rankas puslëtas,
Tarëme: kur tas mokslas jusų pažadëtas?
Duokite mums jį, broliai, mes troksztame jojo!
Tąsyk jus garsus klyksmas staiga apsistojo,
Kas žin kur iszsislapstët niekadëjai,
Ir žadëjimus jusų isznesziojo wëjai.....

• • •

Kam jus ëmę suardët mus szirdžių ramumą,
Priminę mums Lietuwą, pareigų szwentumą,
Kur Lietuwa–tëwynë uždeda ant musų?
O! dël Lietuwos—szaukët—negailëkim trusų,
Aukų, pasiszwentimo! Nesiduokim skriausti
Ryjikams tautos musų! Werskim juos pajausti,
Kad mes gyweuti norim! Į kową! Nežusim!
Tik eikite su mumis, mes jums wadai busim!
Tada užsiliepsnojo mus szaltos krutinës
Ir stojome priesz skriaudą žemelës gimtinës.
Kada gi prieszai stwërë draskyt mus, apnikę,
Jus, kaip niekszai, pabegot, mus wienus palikę!
Mus isz tëwiszkës tremia, kalëjiman ima,
O jus?....kas žin, ar matot mus pasiszwentimą....

• • •

Arba jus numalszinkit sujudintą protą,
Užgesinkit isznaujo mus szirdį liepsnotą,
Arba, stoję į eilę, kaip tikri wadowai,
Szwieskit mus ir neduokit gest pradëtai kowai!
Bet, mus sykį sukurstę, wienus nepameskit—
Žadëjot wadais buti, tai grįžkit ir weskit!

W. Kapsas.

Isz wisur.

‖ Paczto užweizëtojas Warszawoj patalpino rando laikrasztyj, "Warszawskame Dnewnyke" apgarsinimą, kad pagal jo įsakymą, pacztas atsako tik už tuos laiszkus, kad jie bus adresantams prideranczíai atiduoti, ant kurių adresai bus maskoliszkai raszyti. Isz to apgarsinimo matyt, kad maloningas caras net į paczto užweizëtojus renka tokias ypatas, kurios geriaus tiktu ant wadžiojimo meszkų, negu prižiurëti tokią wieszai naudai pawestą į rëdnę, kaip pacztas. Dabar atsibus antai Washingtone terptautiszkas paczto kongresas, ant kurio susirinkę wiso swieto delegatai tarsis apie wisokius pagerinimus ir palengwinimus pasinaudojant žmonëms isz paczto. Kokiems welniams ant to kongreso atkaks maskoliszki delegatai, jeigu Maskolija ne mislyja pildyti kongreso užgyrimų? Ant seniaus atsibuwusių terptautiszkų paczto kongresų likosi užgirta, kad pacztas priwalo priimti ir siųsti siuntinius ir laiszkus, ant kurių adresas paraszytas lotyniszkoms litaroms, wis tiek kokioje kalboje jis but raszytas; toks jau nutarimas padarytas ir kaslink telegramų. Wisos swieto wieszpatystës kongresų nutarimus pildo, iszëmus wien Maskoliją. Todël ar ne geriaus butų ant kongreso su wisu maskoliszkų delegatų ne priimti. Wisur ant swieto gwarantuota yra siunciamų per pacztą laiszkų paslaptis, Maskolijoj gi pacztas yra sznipukų įnagiu. Per tai Maskolija wien terszia garbę pacztos įrëdnių. Ant apsaugojimo garbës kitiems delegatams priderëtu isz sawo eilių maskoliszką nuszaszusią awį iszwyti, kitaip ji sutersz ir kitų garbę.

‖ Chodorowe, Bobro pawietyj, Galicijoj, nedëlioj užgimë musztynës terp žydų ir krikszczionių. Krikszczionys iszdaužë langus žydų gywenimuose. Žandarams ir neimantiems dalywumo musztynëse pasisekë perkalbëti minias. Panedëlyj isz ryto maisztai wienok wël atsinaujino: minios žmonių daužë langus, duris, meblius ir taworus žydų gywenimuose ir krautuwëse; žydai kawojosi po kelnores, turtingesniejie iszsiuntë sawo szeimynas kitur. Atkako isz Bobro pawieto komisorius ir jam pasisekë minių įnirszimą sziek tiek apmalszyti ir iszsiųsti maisztinįkus už miesto. Kadangi wienok susirinkę už miesto rengësi wël įpulti į miestą, komisorius pareikalawo kariaunos. Po pietų krikszczionys iszgirdę, buk mieste su kirwiu žydai perskëlë galwą wienam darbinįkui, įsiweržë wël atgal, pertraukë žandarų liniją ir prisigriebę rinkos, wël pradëjo žydų kromus daužyti. Wakare atkako iszsiųsta kariauna isz Rohatyno ir isz Lwowo, kuri maisztus ir apwaldë. Blëdys per tuos maisztus padarytos labai didelës. Lygiai terp žydų, kaip ir terp krikszczionių yra keletas sužeistų.

‖ Wiename pawietiniame mieste, Chersoniaus gub., pas bankierių buwo kaipo mokytojas jaunas waikinas K., sunus gana turtingų tëwų, kurie wienok, pasimirus tëwui, nužudë wisus sawo turtus. Sunus todël, pripratęs prie geresnių iszlygų, norëjo kokiu nors budu pralobti. Wieną kartą, kada bankierius iszmokëjo jam algą, jis patëmyjęs gerai, kur tasai sawo pinįgus laiko, sumislyjo juos sau pagriebti. Atsitiko paskui, kad bankieriaus pati ir sunus iszwažiawo į Kijewą; isz to ir pasinaudojo godus mokintojas: naktyj, kada wisi sumigo, sugriebë jis kirwį ir atëjo į bankieriaus miegstubę, kur geležinëj kasoj buwo pinįgai, sudawë miegancziam su kirwapenczia į galwą ir užmuszë ant wietos; suradęs paskui raktus, isz kasos pagriebë pinįgus, isz wiso apie 200000 rublių ir iszdumë. Pasisekë jam perbëgti Maskolijos rubežių į Rumuniją, paskui į Windoboną, kur beweik metus iszgyweno, bet ant galo likosi susektas. Austrijos waldžios iszdawë jį atgal į Maskoliją. Sudas nusudyjo jį ant 10 metų sunkių darbų Sakchalino kastynëse, kur dabar ir likosi iszgabentas.

‖ Kaime Pokrowe, Sergaczo pawietyj, Maskolijoj, pasikorë wienas kaimo ukinįkas; kuną palaidejo ant kapinių. Potam užstojo czia sausmetis; gywentojai nusprendë, kad sausmetis juos kankina todël, kad ant kapinių ilsisi kunas patžudžio, ir idant pakwiesti lytų, kaimiecziai susirinko naktyj ant kapinių, atkasë kuną, isznesze laukan ir užkasë wienam urwe; pawasaryj wanduo urwą nuplowë teip, kad pasirodë užkastas patžudžio kunas. Ukinįkai tą pamatę, jį iszëmë, pririszo akmenį prie kaklo ir paskandino upëj Pjanoj. Bet ir czia kunui ne buwo palikta ilgai ilsëtiesi. Aplinkinëj gywenantis dwarponis iszleido žmonis žwejoti į upę. Tie užmetę tinklą, wieton žuwies, iszwilko negywëlį su pririsztu prie kakło akmeniu. Kaulai likosi ant kapinių pakawoti. Užstojus wël sausmecziui, ukinįkai wël apie tą negywëlį atsiminë, iszkasë nuo kapinių, ir užkasë ant lauko. Toki darbai gal atsitikti tik Maskolijoj, kur randas nesirupina apie žmonių apszwietimą.

‖ Wokiecziai Meray, Chorwath ir Roga gawo wisose Europos wieszpatystëse patentą ant automatiszkos elektriszkos spaustuwës. Su jų padirbts maszina statëjas gal sustatyti 500 eiluczių su wëną walanda. To negana, galima padaryti ir keletą stacyjų, kuriose, dirbant wienoje wietoje, žinoma, jeigu bus sujungtos elektriszkais dratais, kitose wietose parengtos maszinos tą patį darbą atliks automatiszkai, taigi su wisu be darbinįkų. Tokiu budu laikrasztis galëtų isz syk iszeidinëti keliose wietose ir tai dirbant darbinįkams tik wienoj spaustuwëj, kitos tą patį darbą atliktų automatiszkai; taigi be prisidëjimo darbinįkų.

‖ Galicijoj, Strijaus pawietyj, iszdegë su wisu czielas kaimas, Synowodzko. Ugnis isznaikino su wirszum 200 ukių; prażuwo wisi gywentojų turtai. Apie 1000 žmonių neturi dabar në maisto, në pastogës. Isz syk gywentojai miesto Strijaus atgabeno kiek walgio produktų ir drabužių ant iszdalinimo terp wiską nužudžiusių padegëlių: susitwërë teiposgi szelpimo komitetai, kurie renka aukas po wisą pawietį.

‖ Prancuziszkoj waldyboj Sziaurinës Afrikos, Algere, nupuolë didelis debesys lekiancziu žiogų, kurie didelius užsëtų laukų plotus isznaikino. Algerijoj dabar neiszpasakyti karszeziai, kurie baigia naikinti tą, ko neisznaikino anie žiogai.

‖ Ant požeminio geležinkelio, ant stacijos Aldersgate, Londone, atsitiko dideli nelaimë. Nežinia dël kokios priežasties atsitiko smarki axpliozija, kurios stacijos stogas likosi sugriautas, wisi žiburiai užgeso. Wëliaus rado užwirtusį trukio wagoną ir jame važiuojanti buwo sunkiai sužeisti; 10 isz jų nugabëno į ligonbuczius.

‖ Mieste Jaroslawiuje, Maskolijoj, užsidegë beproczių namai, kuriuose buwo 40 beproczių moterų. Isz to skaitliaus 37 moteris pasisekë iszwesti laukan isz deganczios triobos, bet wiena isz tų teip apdegë, kad ant rytojaus ir pasimirë; degancziuose gi namuose sudegë trys beprotës moterys, kurių neįstengë iszwesti laukan.

‖ Ant Balaszewo geležinkelio, terp stacijos Liski ir Koratojak, nuo kelio nukrito pacztinis geležinkelio trukis. Pacztiniame wagone likosi užmusztas paczto urëdnįkas; kituose nukiritusiuose wagonuose buwo apie 60 pasažierių, kurie wisi likosi sunkiai apkulti.

‖ Wengrijos sostapilëj, mieste Peszte, siautë smarki wëtra; sugriowë ji wieną jawų krautuwę Griuwanti trioba apkulë sunkiai 11 czia dirbanczių darbinįkų.

‖ Netoli miesto Luxenburgo, prie Prancuzijos rubežiaus, kalkių kastynëse užgriuwo žemë 8 darbinįkus. Kol atkasë, jie po stora žemës eile ir užtroszko.

‖ Meksike pasimirë dabar turbut seniausias ant swieto žmogus. Prawardë jo buwo Jose Camprehe ir turëjo 154 m. Gimë jis mieste Valladolid 1742 m.

‖ Mieste Jenoj, Wokietijoj, atsibuna dabar terptautiszkas mokytų geografų kongresas, ant kurio suwažiawo isz wisų swieto krasztų 500 mokslinczių.

‖ Maskoliszkas randas, apart wisokių mokslų, rengiasi gimnazijose besimokinanczius mokyti teiposgi staliorystës ir windinį kystës.

‖ Paryžiaus žydų rabinas, Metzger, užmanë perkelti žydų szabą nuo subatos ant nedëlios, teiposgi Welykas apwaikszczioti drauge su krikszczionëmis.

‖ Portugalijos sostapilëj, Lissabonoj, feierwerkų dirbtuwëj atsitiko smarki expliozija, kurios 20 darbinįkų likosi užmusztų.

‖ Rumunijoj likosi iszduotos tiesos, pagal kurias į tą kraszta ne gal atkakti në joki žydai.

Nuo Dr-tës Dowydo Karal.

Chicago, 25 Gegužio, Dr-të Dowydo Kar, laikë sawo prieszmetinį susirinkimą ir iszrinko naują administraciją isz sekanczių ukësų: K. Kigas, prez. ant 3czių m.; J. Raszinskis, vice prez. ant 2rų m.; S. Wedluga, sekr. pr. ant 3czių m.; H. Kelpshas, sekr. ant 1mų m.; N. Kowaliauskas, kasier. ant 2rų m.; apiekunai kasos: A. Jekutis, A. Waitkus ir J. Nowogrodskis; marszalkoms: A. Jekszewisze ir P. Astrauskas; sudžia J. Geczewicze.

S. S. Wedluga, sekr.

Ne rukyk tabako ir nespjaudyk, nes tai trumpina tawo amžį.

Jeigu nori atsipraityt nuo tabako ant wisados ir pastoti swelku, twirtu ir sylingu, imk gydyklas wadinamas NO-TO-BAC, kuris perdirba slipnus žmonis in twirtus. Daugelis, kurie pameginó szias gydyklas, in deszimts dienu jau swere deszimts swaru wirszaus. Apie 400,000 žmonių tapo iszgydytai. Pirk NO-TO-BAC nuo sawo aptiekoriaus, su gwarancija, už 50c. arba už $1,00. Apraszymus ir prabas gausi dykai. Paraszyk in: Sterlin Remedy Co., Chicago, arba New York.

GEOGRAFIJA
ARBA
MOKSLAS APIE ŽEME.
I DALIS.

Pagal prof. Archibaldą Geikie ir kitus.

Vëjai vidutiniszkų žemës platumų.

Vidutinëse platumose rods nëra vëjų, kurie taikytusi prie metų arba prie paros dalių, kaip mussonai, passatai arba ir bryziai; musiszkiai vëjai nuolatai mainosi; ir pas mus vienok galima užtëmyti, kad tankiausiai puczia szitie vëjai: pietvakarinis ir isz dalies sziaurrytinis. Ant pietinio žemës puskulkio, atsakancziose musų krasztams platumose, vël tankiausiai puczia sziaurvakarinis ir vakarinis vëjas.

Ciklonai.

Persikeitimas vëjų ir abelnai oro paeina labiausiai nuo teip vadinamų ciklonų ir nuo anticiklonų, kuriuos czia pasisteugsime peržiurëti.

Mes žinome jau, kad oro spaudimas ant žemës pavirsziaus ne visur vienokis ir kad yra plotai, kur oro spaudimas yra mažiausias, kaip yra ir vietos kur tasai spaudimas yra didžiausias. Daleiskime, kad ant sziaurinio žemës puskulkio mes turime keletą izobarų pavidale užsidarusių ratų arba kitokių kreivų brukszniu, isz kurių vidurinë atsako mažiausiam oro spaudimui, o krasztinës didžiausiam, teip kad oro spaudimas juo toliaus nuo vidurio, juo jis didesnis ir tai į visas puses.

Paweikslelis 8. Ciklonas.

Jeigu oro spaudimas aplinkinëse ne visur lygus, tai oras nuo vietų kur spaudimas didesnis stengiasi pereiti į vietas kur tasai spaudimas mažesnis. Taigi prie tokių izobarų, kaip yra ant paveikslëlio, kur vidurinë izobara turi mažesnį oro spaudimą negu krasztinë, oras isz visų krasztų traukia į vidurį. Jeigu žemë nesisuktu aplink savo aszį, oras trauktų perpendikuliariszkai prie izobaros, bet dël žemës sukimosi jis pasisuka į deszinę pusę.

Todël tai oras tekës czia spiraliszkai, taigi suksis lyg atbulai. Ant pietinio žemës puskulkio, kur dël žemës sukimosi oro tekëjimas nusikreips į kairiąją pusę ir jisai bëgs į prieszingą negu ant sziarinio puskulkio szalį, taigi teip, kaip bëga laikrodžio rodyklai. Bet kaip ant sziaurinio, teip ir ant pietinio žemës puskulkio toki ciklonai suksis į prieszingą matomam saulës begimui szalį.

Visai kitaip bus, jeigu viduryj bus didziausias oro spaudimas, o isz krasztų mažiausi. Oras isz vidurio trauks laukan į visas puses, teip kaip tai parodyta ant 9 paveikslëlio. Ant sziaurinio žemës puskulkio oras traukdamas laukan isz vidurio, kur yra didelis oro spaudimas, dël žemës sukimosi turës pasitraukti į deszinę szalį ir bëgs spiraliszkai. Ant Pietinio gi žemës puskulkio suksis prieszingai. Toksai sukimasi oro vadinasi *anticiklonu*. Abejuose musų žemës puskulkiuose sukimasi antciiklonų bëgs teip kaip mums rodosi bëgimas ant dangaus saulës, taigi į tą paczią su ja szalį.

Paweikslelis 9. Anticiklonas.

Matëme mes, kad aplink barometriszką minimumą, arba kitaip sakant, aplink vietą mažiausio oro spaudimo, puczia vëjai traukianti į vidurį to mažiausio spaudimo; tai kurgi dingsta oras, kurį jie atnesza? Jeigu ne butų priežasties jį praszalinanczios ir užlaikanczios mažą oro spaudimą, tai ciklonas pats per savę greitai pasiliautu, nes tąsyk minimum oro spaudimo prisipildytu vilnims atëjusio oro isz krasztų didesnio spaudimo. Tą vienok mums iszaiszkina vëjai, koki puczia aplink tą ciklono vidurį.

Isz vienos pusës puczia sziltas ir dregnas vëjas; jis atgabena sziltą isz pietų orą, turintį mažą oro spaudimą, tas oras plauks prie ciklono vidurio isz *rytu szalies* ir kaipo lengvesnis, kils į virszų; isz vakarų ciklono szalies atplaukia vëjai isz sziaurių, taigi szalti ir sausi, jie atgabena orą sunkesnį, kuris ir užims vietą lengvo, iszkilusio į virszų.

Tas ir iszaiszkina mums, kodël ciklono vidurys persikelia isz vakarų į rytus: isz rytų szalies kylantis oras užlaiko minimum spaudimo, isz vakarų, vakarinis gi sunkus jį pripildo. Jeigu per ciklono vidurį pervesime tiesų brukszni, tai isz deszinës jo pusës pus drëgni szilti vëjai, o isz kairës—szalti ir sausi.

Todël tai rytinëj ciklono szalyj paprastai dangus apsiniaukęs ir tankiai užeina lytus. Wakarinëj gi, dël szaltų, sausų vëjų, paprastai buva sausas oras, giedra ir szalcziaus negu kitoj jo pusëj; tas žnaimus buva ypacz žiemą.

Todël, kaip tik vidurys ciklono prisiartina prie kokios nors vietos, ten umai užtëmyjame: a) nupuolimą barometro, 6) pasikëlimą temperaturos, c) pasidauginimą drëgnumo ir tankiai lytus arba sniegą.

Perëjus ciklono viduriui dangus prasiszvaisto, oro spaudimas ir temperatura pasididina. Aiszkiausiai tą galima užtëmyti žiemą, vasarą gi tas ne teip žymus. Tos ciklonų ypatybës mums parodo, kodël nupuolimas gyvojo cidabro barometre reiszkia lytus ir dregną orą, kodël szaltis pasimažina, kada pradeda snigti.

Smarkiausi ciklonai buva ir tankiausiai jie atsitinka žiemą, todël kad tąsyk iszsiskyrstymas szilumos ant žemës pavirsziaus ne lygus, o su tuom ne lygus ir oro spaudimas, per tai ir geriausiai tinka ciklonų pasidarymui. Czia galima paklausti, kas pasidaro su iszkilusiu oru? Gal but, kad jis, iszkilęs ant kelių viorstų augsztyn, kaip vëjas iszsiskirsto į szalis.

Mes jau žinome, kad ciklonų viduriai paprastai traukia isz vakarų rytų link; kaip kada pasisuka į sziaurius ir rytus. Ciklonai buva greicziausi ant Atlantiko, bet kaip tik prisigriebia Europos krantų, smarkumas jų pasimažina, o tankiai permaino į savo kelią. Priežastis to yra ta, kad oceano pavirszius yra vienodas ir minimumą oro spaudimo užlaiko dregni vëjai; bet kaip tik ciklonas prisigriebë kranto, patinka jį sausi vëjai puczianti nuo kietžemių; daugumas vandens garų susimažina, susimažina ir oro temperatura, taigi oro spaudimas viduryj pasididina; skirtumas spaudimo viduryj ir krasztuose pradeda mažintiesi, todël ir greitumas susisilpnina. Teip, paveislan, 6—7 d. Wasario 1868 m. ciklonas sziteip bëgo: 6 d. Vasarians Norvegijos pakrantëse greitumas jo buvo 90 viorstų kas valandą, naktyj ant Finiszkos Baltiko kojos sumažëjo iki 55 viorstų ant valandos; 7 d. Vasariaus jis beveik stovëjo ant vietos ir ëjo vis silpnyn ir ant galo suvisu isznyko; kits vël, 24 d. Sausio, 11 valandą vakare, pasidarë ant Atlantiko ir bëgo su greitumu 40 viorstų ant valandos; 25 d. Sausio, rytmetyj, Norvegijos pakrantëse jo greitumas buvo jau 28 viorstų ant valandos; paskui ëjo vis silpnyn ir ant galo su visu isznyko:

Ties ekvatoriumi ciklonų në anticiklonų niekada ne buva; terp tropikų ne buva anticiklonų, tik retai pasirodo ciklonai ir tie buva silpni, bet skirtumas terp maximum ir minimum oro spaudimo yra didelis, todël tai czia ir buva dideles smarkios vëtros, kurios tankiai czielus apskriczius isznaikina.

Tankiausiai ciklonai buva prie sziaurinių rubežių Suvienytų Vieszpatyszczių Amerikos. Rytinëj Europoj ir Vakarinëj Siberijoj jie buva recziaus, dar recziaus rytinëj Siberijoj.

Sziaurinëj Amerikoj anticiklonai eina su ciklonais ir traukia isz vakarų rytu link; žiemą anticiklonai buva nuolatai Rytinëj Siberijoj.

Uraganai.

Krasztuose prie tropikų buva vëjai panaszus į musų krasztų ciklonus; bet jie užima mažesnius ruimus, traukia draugia su audromis; vëjus tuos vadina *uraganais*, *orkanais*, *taifunais*, *tornadais*, o kaip kada ir ciklonais.

Uraganai gana tankiai atlanko Antilių jures.

Uraganas apsireiszkia kaipo besisukantis su neiszpasakytu greitumu oro stulpas ir skiriasi nuo musų krasztų ciklono dideliu skirtumu oro spaudimo viduryj ir krasztuose, kurisai tankiai pereina 10—15 sykių skirtumą to spaudimo prie smarkiausių musų krasztų ciklonų, taigi pasiekia 50–60 milimetrų ant vieno geografiszkos platumos laipsnio. Sukimasi uragano ant sziaurinio žemës puskulkio buva prieszingas saulës kelionei, arba prieszingas bëgimui laikrodžio rodyklų; ant pietinio gi puskulkio visada sukasi su saulës bëgimu, arba su laikrodžio rodyklais. Vëtros tos yra tai sukuriai turinti didesnį arba mažesnį diametrą, kuriuose vëjo pajiega didinasi nuo krasztų vidurio link, aplink kurį yra ruimai tykomos, kurie vienok mainosi. Tame viduryj vienok jurių pavirszius, jeigu uraganas yra ant jurių, smarkiai krutą ir kyla. Tuose tykumos ruimuosë ne buva debesų; saulë szvieczia, pasirodo naktyj žvaigždës ir žmonës tikisi iszsigelbëję nuo naikinanczios uragano pajiegos, tuom tarpu isz viso to ruimo pusių siauczia baisios vëtros, nuo kurių nëjokiu budu negalima iszsigelbëti.

Tokios tykumos ruimai gal turëti 10—15 viorstų diametro ir jie yra vidurių uragano.

Greitumas uraguno siekia 150—200 viorstų ant valandos. Besiartinant uraganui į kokią nors vietą, barometras umai nupuola.

Ties uragano viduriu pasidaro tirsztas ir storas debesys, teip kad jį galima matyti isz labai toli, ties pats viduriu paprastai dangus czystas. Tą jurinįkai vadina "audros akims" Su uragunu traukia paprastai smarkus lytus ir perkunija; jis naikina viską, ką ant savo kelio patinka: griauja czielus kaimus, rauja medžius giriose ir laužo juos į szmotus.

Uraganai pasidaro paprastai Amerikos pakrantëse, isz czia traukia į vakarus Antilių jurių link, nuo czia užsisuka į sziaurvakarus prie Amerikos kietžemio, pasiekia 25—30° laipsnio geografiszkos platumos ir vël umai pasisuka į sziaurrytus ir tankiausiai eina iszilgai jurių tekëjimo Golstremu vadinamo prie Europos krantų; prisigriebęs vienok Europos pasimažina, naikinanti jo pajiega susisilpnina teip, kad ji czia jau ne didesnë negu paprastų ciklonų.

Uraganai buva ne tankiai. Ant Antilių jurių jų iszpuola vidutiniszkai po du ant metų ir tankiausiai buva Pjutës ir Rugsëjo mënesiuose. Tankiai teiposgi su uraganais czia buva ir žemës drebëjimai. Naikinanti uraganų pajiega neiszpasakytai dideli. Pagal iszskaitymą padarytą ant uragano perbëgusio 5 d. Spalių per Kubą, per tris dienas, per kurias czia siautë, pajiega jo buvo lygi pajiegai 473 milijonų garinių arklių, taigi 10 syk didesnë negu pajiega visų garinių, vëjinių ir kitokių maszinų, gyvulių ir žmonių ant viso musų žemës pavirsziaus. Turëdami tokią neispasakytą pajegą, uraganai ir gal atlikti savo naikinanczius darbus. Ant jurių, uraganai suvaro jurių vandenis į upes ir gimdo tvanus.

Vilnys oceano viduryj uragano buva teip didelës, kad retai laivas iszlieka, nors viduryj, kaip žinote, vëjo nëra. Ant iszsigelbëjimo nuo prapulties, laivas turi pasisukti teip, idant vëjas pustu į jo deszinę szalį, taigi greicziausiai gal nuo uragano isztrukti.

Prisiartinimą uragano galima pažinti. Keletą dienų priesz atsilankymą uragano, užtekant saulei, debesys buva gelsvai raudoni. Besiartinant jam, dangus darosi vis raudonesnis. Jurių paukszcziai renkasi tąsyk į pulkus ir lekia ant kranto. Geriausiai vienok prisiartinimą uragano parodo barometras. Uraganus, kaip ir ciklonus gimdo didelis skirtumas oro spaudimo; prie uraganų didžiausias oro spaudimas isz krasztų, juo arcziaus vidurio, juo jis mažesnis, tai besiartinant uraganui barometras nupuola; toks jau barometro nupuolimas buva ir priesz audras musų krasztuose. Barometras pradeda pulti 12,25 ir kaip kada net 48 valandas pirm užkilimo uragano; jeigu paliovë puolęs ir jeigu paskui vël puola jis ir kyla augsztyn, tas rodo, kad vidurys arti ir kad žmonës gal turëti jau vilti, kad smarkumas viską griaujantis përëjo.

Su uraganais buva perkunyjos, tik žaibas nepuola ant žemës kaip lyjant isz debesų, bet pasirodo kaipo liepsna ant žemës pavirsziaus ir paskui vël kyla augsztyn.

Uraganai buva ne tik ant Antiliszkų jurių, bet ir kituose krasztuose. Ant Chiniszkų jurių juos vadina *taifunais;* jie sukasi teipjau smarkiai kaip ir buvanti ant Atlantiko, tik jų bëgimas pryszakin daug palengvesnis, o kaip kada sukasi stovëdami ant vietos; jie užima kur kas mažesnį plotą negu pirmutiniai. Taifunai prasideda prie Filipinų salų, perkerta Chiniszkas jures, Chinieczių krasztą ir kaip kada pasiekia Geltonujųjurių.

Bengaliszkos jurës turi teiposgi savo uraganus, kurie traukia į sziaurius nuo Andamaniszkų salų, kurių žemus krantus paskandina iszvarytose jurių vilnyse. Pietinis žemës puskulkis turi teiposgi savo uraganus, bet jie traukia isz pradžių į pietvakarus, o paskui užsisuka į pietrytus. Sukasi jie teip, kaip bëga laikrodžio rodyklai. Tankiausiai jie buva prie salą Szvento Maurico, ant Indiszko oceano ir netoli Kap Horno, Pietinës Amerikos kraszte.

Apie tulus wëjus sziaurinio žemës puskulkio.

Ant sziaurinio žemës puskulkio buva dar kitoki vëjai, kuriuos czia peržiurësime, Vëjai tie rodosi ant pirmo pažvilgio lyg priesziugais gamtos tiesioms, bet, prisižiurëjus jiems gerai, pasirodo, kad teip jie, kaip ir viskas ant svieto turi pasiduoti atsakancziems gamtos tiesoms, kurios viską gimdo ir valdo.

(Toliaus bus)

Wietines Žinios.

—o—

— Kaip nesikenczia terp sawęs unijų darbinjkai su neprigulinczíais į unijas, kurie, pakėlus unijonistams straiką, užima jų wietą dirbtuwėse ir tokiu budu ne duoda pirmutiniems iszkariauti geresnių darbo iszlygų, parodo tą szitasai atsitikimas. Skurų iszdirbėjai, žydai Izaaks ir Aronas Sandlerai, neprigulinti į uniją, pereitos subatos rytą ėjo į darbą į skurų iszdirbimo dirbtuwę Eisendratho; ant kertes 14 ir Union ul. užpuolė ant jų sztraikuojanczių unijų darbinjkų draugai. Mėtė akmenimis, kaip kits sudrožė ir su lazda. Užpulti žydeliai iszsitraukė rewolwerius ir szowė kelis kartus į kruwą užpuolikų, tie isz syk pasitraukė, bet paskui, kada jų susirinko dar daugiaus, wėl leidosi wytiesi Sandlerus, kurie wėl pasinaudojo isz rewolwerių. Ant szuwių subėgo policija; Sandlerus suėmė už szaudymą mieste; suėmė ir wieną isz užpuolikų.

— Charles Warren Spalding, prezidentas buwusio "Globe Saving Bank", buwęs kasieriumi szteto Illinojaus uniwersiteto, pateko į kalinį. Skundžia jį už pasisawinimą sau 130000 dol. uniwersiteto pinigų, kadangi užėmusiam jo wietą kitam tos moksliszkos įrėdnės kasieriui nenorėjo nė pinigų, nė rokundų iszduoti. Sudžia pareikalawo už paleidimą $100000 kaucijos, bet neatsirado nė wieno jo draugo, kurisai butų panorėjęs tiek pinigų paszwęsti. Turbut su Spaldingo rokundomis yra negerai.

— Pereitą Subatą, apie 5 wal. po pietų, perkunas trenkė į kluoną pastatytą ant upės Desplanes, Hawthorne. Laike audros, į tą kluoną pasislėpė du waikinai ir juodu tai įtrenkęs perkunas ir užgawo. Jų rods ne užmuszė ant wietos, bet teip sunkiai apdegino, kad turbut nuo to turės mirti. Abudu waikinai yra lenkai: 15 metų Olenski ir 16 metų Juozas Kazimierz. Darbinjkai dirbanti netolimoj alaus leidinyczioj matė, kaip waikai įbėgo į kluoną ir matė, kaip į jį trenkė perkunas, todėl atbėgo su pagelba ir isztraukė apmirusius ir apdegusius waikus.

— Wyno ir likierių pardawinyczioj Raapo, pn. 576 Milwaukee ave., atsitiko žmogžudystė ir patžudystė. Raap apskundė wieną isz sawo agentų, Braunschweigą, į sudą ir tasai prisudyjo agentą už mokėti Raapui. Pereitą petnyczią, Braunschweig atėjo pas Raapą, idant pinigus užmokėti, bet nenorėjo tiek mokėti, kiek sudas pripažino. Užgimė barnys, laike kurių agentas iszsitraukė rewolwerį, szowė į Raapą ir pamatęs, kad tasai puolė ant žemės, kitą szuwį paleido sau į galwą. Kada czia subėgo žmonės ir policija, jau abudu buwo negywi.

— Arnold Haller, apsigywenęs ant La Salle ave, panedelio rytą, paėmęs rewolwerį sawo draugo, Engle'o, paleido sau kulką į smilkinį, bet tik susižeidė; nuobodu buwo ilgai besiartinanczios mirties laukti, o czia namieje daugiaus szuwių ne buwo, todėl iszszoko ant ulyczios per langą nuo treczių lubų. Czia jį pakėlė policija ir nugabeno į Aleksijonų ligonbutį. Turi jis nulaužtas abi kojas, kulką galwoje. Nėra nė jokios wilties, idant galėtu iszgyti.

— Pereitą sanwaitę Chicagoj pasimirė isz wiso 425 žmonės, ant 25 daugiaus negu užpereitą, bet wisgi ant 32 mažiaus, negu tą paczią sanwaitę pereitų metų. Isz wiso pasimirusių skaitliaus buwo: 251 wyriszkių ir 184 moterų. Waikų mažiaus metų amžiaus pasimirė 99, waikų nuo 1—5 metų — 60. Daugiausiai pasimirė nuo plauczių uždegimo, nes 54; nuo džiowos—42; patžudysczių buwo 8.

— Bankierius Sheldon isz Loda, Ill., apsistojęs hotelyj Tremont House, Chicagoj, iszėjęs isz sawo kambario į miestą, daugiaus nesugrįžo. Policija jieszko prapuolusio, bet nė jokio pedsako surasti ne gal; sprendžia, kad jis turėjo ažere pasiskandyti.

CASCARETS sudrutina kepenis, inkstus ir pilwa. Niekad neskauda. 10c.

Pajieszkojimai.

Pajieszkau sawo pusbrolio, Mikolo Szimkewicziaus, isz Kauno gub., Reseinių paw., Adakawo parap.; trys metai kaip Amerikoje. Teiksis atsiszaukti ant szito adreso:

Petras Niemcziauskis,
3340 Fisk St., Chicago, Ill.

Pajieszkau sawo brolio, Jono Borczio, isz Kauno rėd., Reseinių paw., Paszlynių sodžiaus. Jis pats, ar kas kitas, teiksis man duot žinią, nes turiu į jį labai swarbų reikalą. Mano adresas:

Juozas Barczis,
Mahanoy Plane, Pa.
(8—5)

Pajieszknu sawo kaimyno, Motiejaus Wenckaus, isz Kauno rėd., Seredžiaus parapijos. Jis pats, arba kitas, teiksis duot žinią ant szito adreso:

Mateuszas Szimkewyczius,
Box 109 Courtney,

Pajieszkau sawo draugo, Jurgio Keparuczio, isz Kauno rėd. Reseinių paw., Paszaltunų kaimo; jau 5 metai kaip Amerikoje. Teiksis jis pats, ar kas kitas, duot žinią ant szito adreso:

M. Grinewiczius
Box 428 Virden, Ill.

Pajieszkau Izabelės Tamuszuniukės, paeinanczios isz Kauno rėd., Szidlawos parap. Reginėnų kaimo. Teiksis atsiszaukti ant szito adreso:

Miss Martha Sagacuke,
Box 201, Homestead, Pa.

Philadelphios lietuwiszkas "Gedimino Kliubas", 8 d. Balandžio szių metų, dawė Mykolui Kareiwo 7 dol. 10c. ant užmokėjimo gazo kompanijai už gazą, kokį iszžibino Kliubo namuose. Kareiwa pinigus paėmė, bet kompanijai neužmokėjo ir su pinigais pabėgo. Jis yra dar jaunas waikinas, 23 metų, tamsių plaukų, gerai kalba lenkiszkai ir angliszkai. Jeigu kas jį pažintų, meldžiame praneszti į Philadelphios lietuwiszką "Gedimino Kliubą", pn. 2719 E. Alleghany ave. Teiposgi persergstime, tegul ir kiti nuo juo apsisaugoja.

Kliubo komitetas; { prez. D. Bajorunas, B. Linas, Tadeuszas Doekus.

Pamegyk dežutę CASCARETS už 10c., geriausią sutaisytoją plauczių ir wisu widuriu.

Mitingai.

Nedelioj, 2 Gegužio, 3½ wal. po pietų, bus susirinkimas salej Pecziulio, 650 S. Canal str. dėl uždėjimo lietuwiszkos tautiszkos Draugystės, ant kurio susirinkimo bus nutartas wardas ir mieriai Draugystės.

Komitetas { A. Niawiackas, J. Petroszius

Jeigu jautiesi nesweiku, imk wieną CASCARETS, o iszgydys tawę, už 10 ir 20c.

Kataliogas knygu.

Knygos Dwasiszkos.

Amžiaus galas Ponsko Piloto, kuris buwo sudėe Wieszpaties Jezaus	5c
Apie Malda kalpo rakta in dangu	10c
Apiankimas SS. Sakramento "	15c.
Draugija del iszliuosawimimo dusziu isz czyszcziaus	5c
Didžioji Nedele	5c
Ewangelijos, drauge lietuwiszkos ir lenkiszkos ant kožnos nedelos ir szwentes	75c
Filotea arba kelias in maldinga gywenima	50c
Garsas ape baisybia sudo Diewo "	25c
Gydyklos no baimes smerties	25c
Gywenimai szw. Diewo ir III zokonas sz. Franciszkaus	20c
Gywenimas szwento Benedikto "	16c
Gywenimas szwencz. Marijos Panos "	20c
Gywenimas Wieszpaties Jezaus "	25c.
Gywenimai wisu Szwentu ant kožnos dienos 5 dideles knygos, kožna po "	65c
Tie patys gywenimai Szwentuju drutai apdaryti, wisos 5 dalys wienoje knygoje, ant nugaros užwardinimai atspausti aukso litarais	$4.25.
Griesznykas sugražytas ant gero kelio per Jezusa Pona " "	10c.
Girtybe " " "	15c.
Istorija Kataliku Bažnyczios	$1.00
Istorija seno ir naujo istatimo su abrozelais	15c
Istorija seno istatimo no pat sutwerimo pasaules iki užgimimo Kristaus	25c
Istorija szwenta seno ir naujo istatymo no sutwerimo swieto iki smerti Kristaus	15c
Kas yra griekas? labai naudinga knygele	15c
Kalba ape Kataliku tikejima	15c
Kaip apsapkajitie sumianija "	15c
Kanczia Wieszpaties Jezaus arba Gawenios knygele	20c
Kasdienines Maldos " " "	5c
Lietuwiszkos miszios su natomis	10c
Misija " "	25c
Mokslas Rymo Kataliku. Kiekwienas žmogus. norintis wadintis tikru Rymo-Kataliku, priwalo perskaityti szia knygele, idant suprastu kas tai yra katalikyste, kurios jis warda neszioja	40c
Nekalybe augsztybe ir grožybe tos dorybes	20c
Pamokslai ape suda Diewo " "	15c
Pamokslai ant didžiuju metiniu szwencziu ir didžiosios nedelos	50c
Pamokslai ir Ganytojaus kalbos "	$2.00
Pekla arba amžinas prasgaras	75c
Perspejimas ape szwenta tikejima "	10c
Prisigatawojimas ant smerczio "	40c
Szkala pawargeliu, siratu ir daugel kitu naudingu žiniu	15c
Tiesos žodžiai apie pamatinius tikejimo dalykus del mokytu ir nemokytu naudingi	35c
Trumpos Katekizmos pagal kuniga Pilkauska	15c
Trumpi pamokinimai ir rodos iszimtos isz knygu kn. K. Antanawicziaus	10c
Wadowas in dangu "	40c
Wartai dangaus "	15c
Wadowas aplankanczių kanczia Wieszpaties Jezuso Kristuso "	15c.

Knygos mokslyszkos.

Abecelą geriause mokintuwe del waiku	20c.
Akywi Apsireiszkimai Swiete, ant kuriu žmones nuolatos žiuri, bet ju gerai nesupranta; su 7 abrozeliais. Naudingiause knygele ant swieto del dasižinojimo isz ko darosi žaibai, griausmai, lietus ir sniegas; kas yra debesiai ir ant ko jie laikosi. Preke	30c
Budai gydymo. Daktariszka knyga	40c
Etnologiszkos smulkmenos	25c
Istorija Europos su mapoms	50c
Istorija Suwienytu Walstiju Sziaurines Amerikos. Apraszo kaip Koliumbas atrado Ameriką, koki czia tada žmones gyweno koki žmones pirmiausiai isz Europos pradejo važiuoti in Ameriką, kokios kares buwo, už ka karewo ir kokiuose metuose; kiek prezidentu buwo, koki ir kiek kuris gero padare del szios žemes. O ant pat galo talpinasi Konstitucija Suwienytu Walstiju, kuri yra reikalingiausiu dalyku del perskaitymo kiekwienam žmogui szioje Amerikos žemeje gywenanczíam. Turi puslapiu 364. Preke	$1.00
Ta pati drucziai apdaryta	$1.25.
Ka darytie, kad butume sweiki ir ilgai gywentume	10c.
Lengwas budas pacziam per sawes pramokti ie raszytie, del nemokanczių	10c
Lietuwos Istorija, parasazyta S. Daukanto dwi dideles knygos, kožna po $1.50, sykiu abi	$3.00
Lietuwos Gaspadine. Mokina kaip pritaisyti walgius ir west stasakancziai kuknia	20c
Lementorius Lietuwiszkas su poterials, katekizmais ir mistranturu.	10c
Mokslas apie Žemia ir Kitus swietus, ju buwy ir pabalga. Apraszo kas yra žeme, isz ko ji susideda, ant ko ji laikosi ir kaip sukasi; kas yra saule, žwaigždes, menulis; kaip toli in saulia ir in kitas žwaigždias, kas yra planetos, kometos ir kitos retai matomos žwaigždes. Yra tai naudingiausia knyga ir reikalingiause del perskaitymo ir pasimokinimo kiekwienam žmogui ant szios pasaules gywenanczíam	75c
Ta pati drucziai apdaryta	$1.00
Naujas lietuwiszkas Lementorius "	10c
Pilnas szimtmetinis kalendorius su planetomis	15c.
Pradžemokslis Rankos Raszto del norinczių iszmoktie gražiai raszytie	10c.
Pradinis mokslas angliszkos kalbos	75c
Rankwedis Gromatu raszymui. Yra labai naudinga knygele, kuri mokina kaip reik raszytie gromatas in: pažystamus, prietelius, giminias, mylimaisias ir mylimuosius prieszapsiwedima, in ponus, kunigus, wyskupus ir kitas augsztai pastatytas ypatas. Paswei kinimai (pawinczewones) ant Nauju Metu, dienoje warduwiu, užgimimo ir kituose swarbiuose atsitikimuose. Preke	50c.
Sodu weisimai ir Pudymu dirbimas	10c
Spasabas greito iszsimokinimo angelskos kalbos ne apdarytas " "	$1.00
o apdarytas " "	$1.25
Trumpa senowes Lietuwiu Istorija "	10c
Trumpa lietuwiszka Geografija paraszyta kunigo Žebrio	15c
Žodynas keturiuose kalbose: lietuwiszkai, latwiszkai, lenkiszkai, ir ruskai, yra geriause knyga del norinczių iszmoktie lenkiszkos, ruskos arba latwiszkos kalbos " "	$2.00

Knygos istoriszkos, swietiszkos, pasaku ir giesmiu.

Anegdotai iszsitarimai ir patarles isz gywenimo senowes Grekonu bei Rymionu " "	5c
ANDERSONO PASAKOS. Wienoje knygeleje 10 gražiu pasakaicziu	15c
Amerika Pirtyje Komedija del teatro	10c.
Apie Senowes Lietuwos pilis yra tai puikus apraskymas apie Lietuwos praeite ir apie tuos pilekalnius kurie dar ir szendien laukuose musu towynes niukso	10c
Birutes dainos " "	10c
Diewaitis, apysaka szios gadynes. Yra tai gražiausia pasaka, kurios lietuwiai da niekad negirdėjo. Preke " " "	$1.00
Dainu skrynele " " "	20c.
Graži waiku knygele " " "	10c
Gywenimas Genawaites (Genowefos). Yra tai labai puiki ir pamokinanti pasaka, apie kuria lietuwiai jau daug kartu girdeja yra	50c.
Gywenimas Stepo Raudnosio "	15c
Istorija gražios Katrukos " "	10c
Istorija isz laiko Francuzu wainos "	30c
Istorija gražios Magelenos "	20c
Istorija septyniu Mokytoju " "	50c
Juokingas pasakojimas ape Szaltabuizius	5c
Kankles, lietuwiszkos dainos su natomis, sutaisytos ant 4 balsu, del wyru " "	25c.
Kaip įgytie pinigus ir turta "	10c
Kas teisybe tai nemelas puiktos apysakeles isz lietuwiu gywenimo "	15c
Kristijonas Duonelaitis " "	15c.
Kas yra, o kas bus " "	10c.
Krumpliu Jonas " "	10c.
Kinai ir kaip jie gywena	10c
Lietuwiszkos dainos isz wisur surinktos, ape keturi szimtai dainu "	$2.00
Lietuwiszkas sziupinis "	5c
Lietuwiszkas Kalendorius ant metu 1896 "	15c
Lietuwos Kankles, nauju dainu knygele turinti 72 dainas. " "	15c.
Namelis pustelnyko " " "	75c
Lietuwiszki Rasztai ir Rasztinykai	50c.
NAUJAUSIS LIETUWISZKAS SAPNINYKAS, surinktas isz daugel swetimtautiszku sapninyku ir suredytas pagal tikra Persiszkai Egiptiszka sapninyka,—su 310 aiszkiu abrozeliu,—su apraszymu planetu ir paslapcziu kokias senowes žmones wartojo del nuspejimo ateities.—Geriausei iszguldo wisokius sapnus, koki tik žmogui prisapnuot gali. Preke	50c
Apdarytas	75c
Kražiu Skerdyne. Apraszo ana baisu atsitikima, kada 1893 m. maskoliai užpuole ant bažnyczios miestelyje Kražiu, musze, szaude ir pjowė nekalius žmonis, iszgriowe altorius ir užpeczetijo bažnyczia. Kuo aiszkiausiai apraszo ta wisa atsitikima.	15c.
Negirdetos dailktas ir geros rodos musu moterelems "	5c.
Olitypa, apysaka isz laiko terpsawiszkos kares Indijonu Amerikos.	25c

Wanted—An Idea Who can think of some simple thing to patent? Protect your ideas; they may bring you wealth. Write JOHN WEDDERBURN & CO., Patent Attorneys, Washington, D. C., for their $1,800 prize offer and new list of one thousand inventions wanted.

Dr. Marija Doviatt, Lietuwe,
Paeinanti isz Kauno Gubernijos.
838 W. 18th Str.
Priima ligonius adynose: nuo 9 iki 12 priesz piet ir nuo 6 wakare. Telephonas: Canal 137.

HILLE'S FOTOGRAFAS,
3452 S. Halsted ul.
Nujima puikias Fotografijas, už tukina tiktai
$2.00
Ant weseliu ir kitokiu reikalu nujima Fotografijas kopuik ausei.

NAUJA KNIGA.

"Lietuvos" redakcijoj szioms dienoms iszėjo isz po spaudos nauja knjga po wardu "HYGIENA", arba mokslas apie užlaikymą sweikatos. Szita nauja knjgele priwalo rastis kiekwienuose namuose, nes kas ją su atyda perskaitys, pataikys apsisaugoti nuo tukstancziu wisokiu ligų, pataikys užlaikyti czielybėje sawo sweikatą, pailginti sawo amžį ir mokės užauginti sweikais ir twirtais sawo waikelius. Jos prekė tik **35c.**

Prisiųsdami pinigus, uždėkite szitokį adresą:

A. Olszewskis,
924 33rd st., Chicago, Ill,

Jeigu kam reikia kur iszważiuoti isz Chicagos, arba ka parkwiesti į Chicagą, tai Tikietus ant wisu geležinkelių gali gaut "Lietuvos" redakcijoj, 924 33rd st.

PIGIAUSIAS KROMAS
Czebatu ir Czeweryku
pas
M.W.Goodmana, 593 N. Gay St.
BALTIMORE, MD.
Per sziais 30 dienu turiu iszpaduotie wisus mano žieminius taworus, kaip tai: Czebatus Czewerykus del wyru, moteru, waiku ir kudiku. Užtai teip labai sumažinau ju prekias, kad wiska pas mane dabar gali pirkti, beweik už puse prekes. Delto atkreipiu atydą wisu aplinkiniu ir pažystamu ir praszau ateit pamegyt, o persitikrysite kad teip pigiai niekur nerasite, kaip pas mene SŲGUODONE
M. W. Goodman.

"RYTAS"
NEDELINIS
Laikrasztis
ISZEINA
WATERBURY, CONN.
Yra tai wienas gryniausiu, kas link padawimo Amerikoje Lietuwiszku laikraszcziu. Iszleidžiamas kriszczioniszkoje dwasioje. Žinių daugiausiai apie Amerikos lietuwių reikalus.
Ant metu tiktai $1.
Welitina kiekwienam jį skaityti.
Raszykit ir pinigus siųskit ant adreso:
Rev. J. Zebris,
34 John St., Waterbury, Conn.

Iszsiuncziame in wisus miestus ir miestelius wisos Amerikos wisokius daiktus, kaipo tai: Maszinas del siuwimo, Maszinas del drukawojimo gromatu, Siutus, Overkotus, Wargonus, Armonikas, Grajyjamas Dežutes, Klarnetas, Fleitas, Basetles, Skripkas, Gitaras, Triubas, Žiuronus, Britwas, Peilius, Widelcius, Szaukszius, Strielbas, Rewolwerius, Laikrodžius, Laikrodelius, Lenciugelius, Kompasus, Žiedus, Auskarus, Abrozus ir wisokius kitus daiktus. Teipogi padidiname fotografijas, dirbdiname lukszius del laikrodeliu ir t. t. Prisiuncziame katalioga kožnam dykai. **Adresawokit teip:**
Kelpsch, Noreiko & Co.,
56 Fifth Ave., CHICAGO, ILL.

A. SILHA & CO.
551-555 Blue Island Ave.
kertė 18-tos ir Loomis ul., CHICAGO.
Užlaiko didžiausią krautuwę
DRAPANU ir APAUTUWO
Didelis sztoras pilnai užwerstas rietuwems naujausių wasarinių paltų, žiponų, kelnių, kepurių, skrybėlių, marszkinių, czewerykų, ir t. t., o prekės pigiausios kaip wisur. Prie to užlaiko wisokiu kufarėlius, dėžiutias (walizas). Parankiu yra priwažiuoti, nes streetkariai prieina isz wisų dalių miesto.
Lietuwys Kazimieras Ramanauskas, kurį cze ant fotografijos matote, yra klerku toje krautuwėje ir lietuwiams, tens perkantiems, patarnauja isz szirdies. Parodo tikrus taworus ir paduoda teisingas prekias, per ką kiekwienas perkantis gali but tikru, kad gaus telsingą taworą ir nė ant wieno cento nebus apgautu.

Ben. Hatowskis.
627 S. Canal kerte Judd, Chicago, Il
Dirba, taiso ir parduoda:
LAIKRODZIUS, LAIKRODĖLIUS
Lenciugėlius, Žiedus, Spilkas, auskarus ir teip toliau.
Kas nori gali gaut puikų "Gold Fielled", 14-ko Karatų, ant 15 akmenų su tikrais Elgino w widuriais laikrodėlį nuo $17 iki $20 ant iszmokesczíu, mokėdamas tik po wieną doliery ant nedėlios.
Kas tik ko reikalaujete ateikite pas mane, pirksite wiską pigiau kaip kitur.
Ziegorela czistyimas 50c. Sprendzyna 50c. Styklas ir skazupkos 10c
Szlubinej ziedaj 56 ir 72 prabos nog $3 iki $6. Sidabrini "Elgin" ziegorej $7.00. Wyska garantawoje ant metu.

CANDY CATHARTIC Cascarets CURE CONSTIPATION
REGULATE THE LIVER
10¢ 25¢ 50¢ ALL DRUGGISTS
ABSOLUTELY GUARANTEED to cure any case of constipation. Cascarets are the Ideal Laxative, never grip or gripe, but cause easy natural results. Sample and booklet free. Ad. STERLING REMEDY CO., Chicago, Montreal, Can., or New York. 217.1

E. ZANIEWSKIS.
924 33rd str., Lietuwiszkas kriauczius.
Pigausia drapanų krautuwė. Parduoda wisokius drabužius kuo no pigiausiai. Teiposgi dirba ant orderio už pigesnę preke kaip wisur. Wiengenczíai, praszom atsilankyt, o persitikrysite.

P.F. Bradchulis,
Notary Public & Claim Adjuster.
Iždirbu wisokius dokumentus ir kaip mokinantis ant adwokato užsiimu wisokiomis prowomis, ypacz priesz kompanijas už sužeidimus. Teipgi kolektawoju skolas už burda ir algas ir duodu roda kiekwiename atsitikime. Wiengenczei turedami koky reikala szaukites pas sawo wiengenty.
F. P. Bradchulis,
630 So. Canal St., CHICAGO, ILL.

Naujiena! Mano senas pažistamas užlaiko tikra bowarska Alu, o Cigarai isz pat Turkijos. Wisi skubykites paskui mane pas Majauska!
Nepamirszkite slaunios mano wietos, mano pažystamas
Kasparas Majauskas,
3342 Fisk ul., CHICAGO, ILL.

APTIEKA
— Geriause lietuwiszkai-lenkiszka Aptieka Juozo Leszczynsko, po nr. 3315 Laurel st., kuri užlaiko geriausias gydyklas czionykszczias ir isz Europos ir teisingiausei iszpildo receptus, o prekes pigesnes kaip kitur. Aptiekoje randasi kasdien no adynos 11 ryto iki 2 po pietu D-ras M. F. Božyncz, o D-ras M. P. Kosakauskas randasi Czetwergais ir Nedelioms no 10 iki 12 adyn. widurdienio ir daktaras W. Statkewiczius randasi kožname laike. Ant pareikalawimo gali paszauktie in aptieka per telefona kiekwiena daktara, koky kas nori ir kožnoje walandoje. Teipogi ant pareikalawimo iszsiuncziame ywairias gydiklas wisur, atsakome laiszkus ywairiose kalbose ir gydome lygas per laiszkus.
Telefonas Yard 709

Prekė pinigų.
Ruskas rublis po.....53c.
Prusiszkos markės po.....24½c.
Prie kiekwieno pinigų siuntinio reikia pridėti 25c ant paczto kasztu.

Naujas Lietuwiszkas Saliunas.
Fel. Majausko
3301 Laurel
kerte 33czios ul.
Užlaikau swieži bawarska Alu, geriausias ir seniausias Arielkas, Wyna, Likierius ir puikiausius Cigarus.
Prie saliuno turiu puike didelia sale ant mitingu, baliu ir wesaliju.
Ateik broli pamatytie ir to wiso pabandytie.
Felixas Majauskas,
3301 Laurel st., kerte 33czios ul,
CHICAGO, ILLINOIS.

"LIETUVA"
Nedelinis Laikrasztis
Iszeina Chicagoje kas subata ir paduoda žmonėms
SWARBIAUSIAS IR TEISINGIAUSIAS ŽINIAS isz Amerikos, Lietuwos ir wiso paswieczio.
"Lietuva" kasztuoja ant metų tik $2. Kas abu doliarus užsimoka isz wirszaus, gauna puikę knjgelę, wertės 50c., dowanų. Kas užsimoka $1, gauna knjgelę už 25c. Knjgelę gali sau iszsirinkt isz musų kataliogo kas kokią nori, kad tik nebrangesnę per 50c. o prisiųsime dykai.
"Lietuva" yra labjausiai iszsiplatinus po wisa Amerika, deltogi biznieriams geriausiai užsimoka joje apsigarsinti.
"Lietuvos" spaustuwė spausdina visokias knjgas. konstitucijas ir wisus kitus drukus: lietuwiszkai, lenkiszkai ir angliszkai. Darba padaro gražiai, greitai ir pigiai, nes sawo locname name turi kuopuikiausiai įrengta wisą spaustuwę.
"Lietuvos" Redakcija parduoda szifkortes ant geriausių laiwų, siunczia pinigus į Lietuwą ir wisas dalis swieto. Pinigai per mus iszsiųsti greicziausiai suwaikszczioja kaip isz wisų kitų agentų. Mes teipgi parduodame lotus ir namus aplink lietuwiszką bažnyczią ir atliekame wisokius lietuwių reikalus gerai, greitai ir teisingai.
Raszant į mus su bent kokiu reikalu, arba pinigus prisiuncziant, wisada uždėkite szitokį adresą:
A. Olszewskis,
924 33rd Street. CHICAGO, ILL.
Pinigus siųskite registruotose gromatose arba per "money order", tai niekada ne prażus. Iszpirkę "money order" nelaikykite jį kiszeniuje, bet tuojaus prisiųskite mums: siunczíant "money orderį", gromatą registruoti nereikia, prisiuskite prastoje gromatoje, nes ant jo nieks, be mus, pinigų isz paczto neiszims.
Ofisas "Lietuvos" esti kasdien atidarytas nuo 7tos walandos ryto iki 9 wakaro, o nedėliomis nuo 12tos widurdienio iki 6 wakaro. Chicagiecziai turinti kokius reikalus, teiksis atsilankyti minėtose walandose.

"GARSAS"
AMERIKOS LIETUWIŲ,
yra pigiausias nedelinis laikrasztis.
Iszeina Szenadorije kas subata, kasztuoja tik wiena dolery ir 20 ct. ant metu,
60 centu už pusmety,
TALPINA puikias istorijas ir apraszymus isz lietuwių gywenimo; teipgi žinias isz Lietuwos ir wiso swieto; Garse daugiausiai galima rasti žinių isz Amerikos apie darbus.
Jei nori žinoti kas swiete darosi; jei nori pasiskaityti puikių istorijų, jei nori dasižinoti apie darbus kituose miestuose—parsikwiesk "Garsą". Prisiųsk sawo adresą, tai gausi porą numerių ant pažiuros už dyką.
Mus Adresas "Garsas" Publishing Co.
SHENANDOAH, PA.

W. SZYMANSKI
624 Blue Island Ave:
užlaikau didžiausia
Krautuwia Mebliu,
kaipo tai;
Stalų, Szėpų, Lowų, Peczių, Lempų, Diwanų ir t.t. o parduodu wiską pigiau kaip wisi kiti sztorai. Teipogi parduodu ir ant mėnesinių arba nedėlinių iszmokesczių. Pamėginkit pas manę, o pamatysite, kad daug geriau ir pigiau pirksite wiską, nė kaip kur pas kokius žydus.
JEWEL STOVES AND RANGES
DETROIT STOVE WORKS
LARGEST STOVE PLANT IN THE WORLD

N.L. PIOTROWSKI,
Adwokatas augsztesniu sudu ir Notary Public.
Ofisas: 4 La Salle St., Rulmas 620. Gywenimas: 112 W. Division St.
Atlieka prowas wisuose suduose, iszdirba wisokias popieras — dokumentus; o labjausei užsiima prowomis už sužeidima ir užmuszima geležinkeliu, fabrikuose ir t.t. Kiekwienas turintis koki reikala, tegul pirmiausei pas jy rodos pasiklause.
Gali susiszneket lenkiszkai.